

BARNFATTIGDOM I SVERIGE

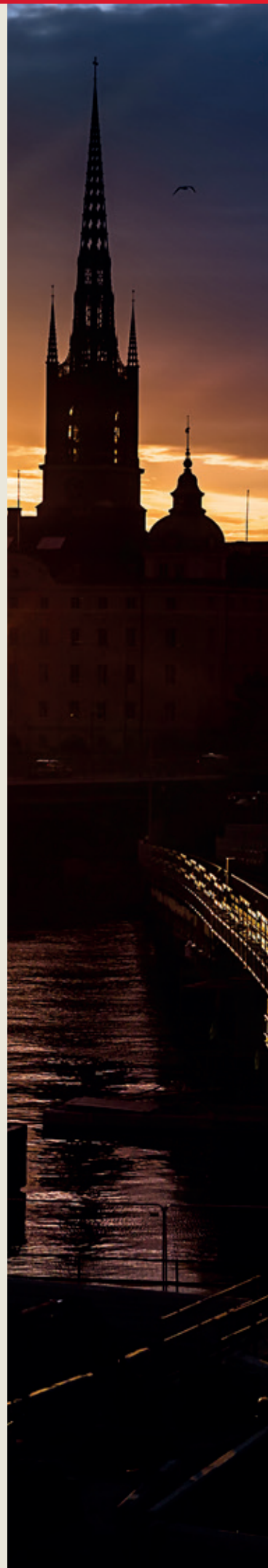
– Årsrapport 2021

Rädda Barnen

INNEHÅLL

Förord	3
Sammanfattning.....	4
Så här definierar vi barnfattigdom	6
Mer om det statistiska underlaget.....	7
Vikten av att följa barns ekonomiska utsatthet.....	8
Barnfattigdomen 2019 – nationell nivå.....	9
Barnfattigdomen minskar och inkomstskillnaderna ökar	10
Jämförelse mellan olika fattigdomsmått.....	11
Ekonomisk utsatthet – bakgrund och familjeform.....	12
Ekonomisk utsatthet och utländsk bakgrund	12
Ekonomisk utsatthet bland barn till ensamstående föräldrar ..	14
Kombinationen utländsk bakgrund och familjeform.....	15
Barnfattigdomen 2019 – lokal nivå.....	16
Förändringar på stadsdelsnivå i storstäderna.....	18
Slutdiskussion	20
Kommunbilaga 1	22
Kommunbilaga 2	28
Stadsdelsbilaga 1	35
Stadsdelsbilaga 2.....	36
Metodbilaga	37

FÖRORD

Rädda Barnen har sedan 2000-talets början genomfört studier som speglar förändringar i barns levnadsvillkor i Sverige. Det är viktigt att följa utvecklingen över tid för att få en fördjupad förståelse för hur samhällsutvecklingen påverkar barns välfärd. I årets rapport ser vi att nästan 200 000 barn levde i ekonomisk utsatthet år 2019 enligt Rädda Barnens mått för barnfattigdom i Sverige.

VI HAR I TIDIGARE RAPPORTER visat att de ekonomiska klyftorna i Sverige ökar. De allra fattigaste barnfamiljerna halkar efter alltmer, samtidigt som majoriteten har fått det allt bättre ställt. Coronapandemin riskerar att ytterligare förstärka denna tendens. Allt fler barnfamiljer, i synnerhet de med en ensamförsörjande förälder, har fått det svårare att betala sina räkningar enligt en rapport från kronofogdemyndigheten. Årets rapport visar hur det såg ut innan pandemin påverkade barns levnadsvillkor runt om i världen. Resultatet blir därmed en viktig baslinje för att jämföra med kommande studier om utvecklingen efter 2019.

BARNKONVENTIONEN ÄR TYDLIG med att alla barn har rätt till den levnadsstandard som krävs för deras fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Självklart har föräldrarna huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barns utveckling. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att konventionen också är tydlig med att detta måste ske inom ramen för föräldrarnas förmåga och ekonomiska resurser. Konventionsstaten har också ett ansvar att i enlighet med nationella förhållanden och inom ramen för sina resurser vidta lämpliga åtgärder för att bistå föräldrar och andra som är ansvariga för barnet att genomföra denna rätt. Vid behov ska staten tillhandahålla materiellt bistånd och stödprogram, särskilt i fråga om mat, kläder och bostad.

RÄDDA BARNEN HAR i flera rapporter konstaterat att den välfärds- och skattepolitiska profilen under 2000-talet framför allt har gynnat dem som redan är väletablerade på arbetsmarknaden och att etableringen på bostadsmarknaden spelar en avgörande

roll för barnfamiljers ekonomi. Vi har också visat hur vissa grupper är mer sårbara än andra. I denna rapport ser vi en fortsatt stor skillnad på situationen för barn till utrikesfödda och ensamstående föräldrar i jämförelse med andra grupper. Jämfört med tidigare år minskar barnfattigdomen i alla hushållskategorier förutom för barn till ensamstående föräldrar som är utrikesfödda.

EN ANNAN OROVÄCKANDE TREND är den ökande barnfattigdom som vi ser i ett antal mindre kommuner i Sverige. En trend som också förefaller sammanfalla med bristen på tillgängliga bostäder för familjer med låga inkomster och för nyanlända i storstadsområden. Att barnfamiljer tvingas flytta runt och bo under otrygga former kan få negativa konsekvenser för barns uppväxtvillkor och utveckling både i stunden och på längre sikt.

ATT LYSSNA PÅ och involvera barn och föräldrar som själva har erfarenhet av socioekonomisk utsatthet är viktigt för att stärka barns rättigheter och för att få en fördjupad förståelse av de utmaningar som barnfamiljer upplever.

DET FINNS INGA ENKLA LÖSNINGAR på komplexa sociala och ekonomiska problem, men tillsammans kan vi göra mycket mer för att skapa bättre förutsättningar för alla barn i Sverige. Det är endast genom att gå från ord till handling som vi kan förverkliga de löften vi gav till Sveriges barn när barnkonventionen blev lag. ●

Helena Thybell
Generalsekreterare Rädda Barnen

SAMMANFATTNING

Det här är Rädda Barnens 15:e rapport¹ om barnfattigdom i Sverige. Rapporten redovisar utvecklingen till och med 2019 och visar därmed situationen året innan covid-19-pandemin bröt ut. Den är därför en viktig baslinje för kommande uppföljningar.

UNDER 2000-TALET har en stor andel familjer generellt fått det bättre ekonomiskt ställt. Mellan 1997 och 2007 minskade barnfattigdomen från 22,3 procent till 10,9 procent och mellan 2000 och 2019 steg medianinkomsten med 60 procent (räknat i fast pris).

Men alla hushåll har inte fått del av denna ekonomiska uppgång. Välfärds- och skattepolitiken har framför allt gynnat dem som är väl etablerade i jobb och är fullt arbetsföra. Inkomstjämligheten har också fortsatt att öka. Mellan 2011 och 2019 har den rikaste tiondelen av hushållen ökat sin disponibla inkomst med 27 procent medan den fattigaste tiondelen ökade sin ekonomiska standard med 17 procent.

2013 infördes ett lägenhetsregister som baseras på folkbokföringen. Det har lett till en bättre hushållsdefinition i den offentliga hushållsstatistiken. Barn som tidigare registrerats som barn till ensamstående, trots att det kan ha funnits en ny partner till vårdnadshavaren boende i hushållet, kan nu omfattas av hela hushållets inkomster.

RÄDDA BARNENS TIDIGARE barnfattighedsrapporter har skildrat barns ekonomiska utsatthet i Sverige från 1991 och framåt. Med hjälp av den nya hushållsdefinitionen tittar vi nu på hur den ekonomiska utsattheten utvecklats från 2011. Barnfattigdomen har minskat med drygt en procentenhet under de år som varit möjliga att jämföra, från 12 till 11 procent 2011 och från 11 till 10 procent 2015. Antalet barn i ekonomisk utsatthet uppskattas därmed minska med närmare 30 000 barn utifrån den nya hushållsstatistiken.

2019 års statistik, som denna rapport baseras på, visar en fortsatt minskning av barnfattigdomen från 10,8 procent 2011 till 9,2 procent år 2019. Det innebär att cirka 196 000 barn levde i ekonomisk utsatthet 2019. Den generella nivån på barnfattigdomen går åt rätt håll. Samtidigt kan vi i årets rapport konstatera att skillnaderna fortsätter att vara betydande mellan olika barnhushåll. Vi ser också att utvecklingen skiljer sig åt i olika delar av landet.

PROCENTUELLT MINSKAR barnfattigdomen bland barn i familjer med utländsk bakgrund och barn till ensamstående föräldrar. Men samtidigt ökar klyftorna mellan dessa grupper och de grupper i samhället som har en bättre levnadsstandard. Idag har sju av tio barnfamiljer en inkomst som är minst dubbelt så hög som gränsvärdet för låg inkomststandard.

Trots en långsiktig gynnsam ekonomisk utveckling de senaste årtiondena har välfärdsklyftorna alltså fortsatt att öka.

Huvudresultat i årets rapport över åren 2016–2019:

- Den ekonomiska utsattheten bland barn och deras familjer uppgick till 9,2 procent, dvs 196 000 barn, år 2019. Det är en minskning med 0,1 procent från 2016. Men antalet barn i ekonomiskt utsatta hushåll blev 10 000 fler. Totalt i Sverige ökade antalet barn mellan dessa år med 125 000 barn.

¹ Rädda Barnen har sedan 2002 genomfört studier som följer och beskriver barnfattigdom i Sverige. Varje rapport kan ses som en uppföljning av de tidigare studierna.

”Fyra av fem barn i ekonomisk utsatthet i Sverige är antingen utrikesfödda eller har åtminstone en utrikesfödd förälder”

- Barnfattigdomen har minskat inom nästan samtliga familjeformer samtidigt som den varierar avsevärt mellan ensamstående och sammanboende föräldrar. Barnfattigdomen bland barn till ensamstående föräldrar minskade från 21,4 till 19,8 procent under perioden. I gruppen barn till sammanboende föräldrar har barnfattigdomen ökat något, från 5,6 till 5,7 procent. Den ekonomiska utsattheten är fyra gånger så hög bland barn till ensamstående kvinnor jämfört med barn till sammanboende föräldrar.
- Det finns fortsatt stora skillnader i ekonomiska uppväxtvillkor mellan barn vars bägge föräldrar är födda i Sverige och barn med antingen en eller bägge föräldrarna födda utomlands. Lite mer än vart femte barn med utländsk bakgrund (20,3%) lever i ekonomisk fattigdom, jämfört med 2,8 procent av de barn vars föräldrar är födda i Sverige. Barnfattigdomen är alltså mer än sju gånger högre bland barn med utländsk bakgrund. Samtidigt har barnfattigdomen procentuellt minskat för barn med utländsk bakgrund från 21,6 procent (2016) till 20,3 procent (2019). Fyra av fem barn i ekonomisk utsatthet i Sverige är antingen utrikesfödda eller har åtminstone en utrikesfödd förälder.
- Att ha utländsk bakgrund och en ensamstående förälder är faktorer som var för sig ökar risken för och sårbarheten av att leva under ekonomiskt knappa förhållanden. Tillsammans förstärker de bägge faktorerna varandra och får ett tydligt mönster av ojämlika ekonomiska villkor att framträda. 2016–2019 minskar barnfattigdomen för barn till samboende föräldrar i alla hushållskategorier medan det ökar bland barn till ensamstående föräldrar som är utrikesfödda, från 42,1 till 49,5 procent.
- I knappt hälften av Sveriges 290 kommuner minskade barnfattigdomen under perioden medan den ökade i drygt hälften av kommunerna. Den varierar fortfarande starkt mellan kommunerna från 2,4 procent (i Gällivare) till 28,7 procent (i Hällefors).
- Förutom Hällefors och Filipstad är skillnaderna inom Sveriges tre storstäder större än mellan Sveriges kommuner. I Stockholm stad är till exempel andelen barn som lever i ekonomisk fattigdom lägst i Älvsjö (2,8 procent) och högst i Rinkeby-Kista (23,3 procent). Motsvarande ekonomiska klyftor inom städerna syns även i Malmö och Göteborg.
- Den kraftigaste minskningen av barnfattigdom under perioden skedde i stadsdelar med högst ekonomisk utsatthet bland barnfamiljer, exempelvis Rinkeby-Kista (-1,5 procentenheter), Skarpnäck (-1,7 procentenheter) och Spånga-Tensta (-1,3 procentenheter). I Göteborg uppvisade Angered och Östra Göteborg en minskning med 7 procentenheter. I Malmö noterades en minskning med 3,3 procentenheter i Fosie och med 3,1 procentenheter i Rosengård.
- Den största ökningen av barnfattigdom har uppmätts i mindre kommuner. Hällefors är den kommun i Sverige där andelen barn som lever i ekonomisk utsatthet ökat mest, från 16,2 procent 2016 till 28,7 procent 2019 (+12,6 procentenheter). Andra exempel är Markaryd (+7,3 procentenheter), Norberg (+6,9 procentenheter), Östra Göinge (+6,7 procentenheter) och Filipstad (+5,9 procentenheter). ●

SÅ HÄR DEFINIERAR VI BARNFATTIGDOM

Rädda Barnens definition av barnfattigdom har utarbetats tillsammans med Tapio Salonen, professor i socialt arbete vid Malmö universitet. Det är ett sammansatt mått, som dels handlar om barn i familjer med låg inkomststandard och dels om barn i familjer som beviljats försörjningsstöd. Definitionen kan klassificeras som ett så kallat absolut fattigdomsmått, vilket innebär att inkomster under en viss miniminivå räknas som fattigdom.

DET FÖRSTA DELMÅTTET, *låg inkomststandard (LIS)*, är ett mått på huruvida ett hushålls disponibla inkomster (efter skatt och eventuella bidrag) räcker till nödvändiga utgifter. Inkomststandarden 1,0 innebär att inkomsterna precis räcker till nödvändiga levnadsomkostnader. Det hushåll som har inkomststandard 1,0 eller lägre har så kallad "låg inkomststandard". För år 2019 innebar inkomststandard 1,0 en disponibel inkomst (efter skatt och eventuella bidrag) på 13 274 kronor/månad för ett hushåll med en vuxen och ett barn och 20 109 kronor/månad för en familj med två vuxna och två barn. Familjer med lägre inkomststandard än 1,0 har mindre pengar att röra sig med än de normerade nivåerna för baskonsumtion och boende. Det finns familjer i Sverige med en inkomststandard som väsentligt understiger 1,0. Som exempel kan nämnas att år 2019 hade 4,4 procent av alla barnfamiljer i Sverige en inkomststandard under 1,0: det vill säga gränsen för låg inkomststandard.

DET ANDRA DELMÅTTET, *försörjningsstöd* (som tidigare kallades för socialbidrag) består av två delar: en så kallad riksnorm och en ersättning för boendekostnader och andra skäliga utgifter. Till de senare hör hushållsel, läkarvård, arbetsresor och fackföreningsavgift, förutsatt att dessa utgifter godkänns av socialtjänsten. En familj med en vuxen och ett barn (7–10 år) kunde enligt riksnormen få 7 180 kronor/månad år 2019. Med en boendekostnad på 5 834 kronor motsvarar detta 13 014 kronor/månad. Eventuellt andra godkända utgifter kan tillkomma. 2019 var riksnormen för en familj med två vuxna och två barn (7–10 år respektive 11–14 år) 13 570 kronor/månad. Med en boendekostnad på 7 167 kronor blir det totalt 20 737 kronor/månad, plus eventuella övriga godkända kostnader.

Anledningen till att vi valt ett sammansatt mått i beskrivning av barnfattigdom i Sverige är bland annat den låga samstämmigheten mellan de två delmått. Det finns flera skäl till detta. Ett är tidsaspekten: en familj kan vara berättigad till försörjningsstöd under en del av året, men ha bättre inkomster andra delar av året och därmed inte längre ha rätt till försörjningsstöd. Andra familjer med små inkomster avstår av olika skäl från att söka försörjningsstöd, eller beviljas inte stödet för att de exempelvis inte säljer sin bil eller flyttar till en billigare bostad. På en ort med höga boendekostnader har fler familjer med låg inkomst rätt till försörjningsstöd, det motsatta gäller om boendekostnaderna är låga.

Vår definition av barnfattigdom avser därmed andel barn i familjer med låg inkomststandard och/eller försörjningsstöd. Det vill säga barn som lever i familjer med antingen enbart låg inkomststandard, med enbart försörjningsstöd eller i familjer med både låg inkomststandard och försörjningsstöd. Underlaget för uträkningarna utgörs av offentlig statistik över de två delmått från Statistiska Centralbyrån (SCB). ●

Absolut fattigdomsmått

Den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet beräknas genom att den samlade familjeinkomsten (efter skatt) relateras till hushållets storlek och sammansättning. Den disponibla inkomsten räknas om genom en ekvivalensskala där den första vuxna i familjen har värdet 1,0 och den andra vuxna i familjen har värdet 0,66. Barn 0–3 år har värdet: 0,48, 4–10 år: 0,57, 11–17 år: 0,66 och övriga i hushållet, 18 år och äldre: 0,83.

Exempel: En familj med en vuxen och ett åttaårigt barn får värdet 1,0 och $0,57 = 1,57$. Om familjen har en disponibel inkomst på 160 000 kr blir inkomsten per konsumtionsenhet $160\,000/1,57 = 101\,911$ kr per år.

För att beräkna inkomststandard delas disponibel inkomst per konsumtionsenhet med norm för baskonsumtion och boendenorm enligt nedan:

Inkomststandard = $\frac{\text{Disponibel inkomst per konsumtionsenhet}}{\text{Norm för baskonsumtion} + \text{boendenorm}}$

Beräknade med hjälp av normerande nivåer för baskonsumtion i form av två huvudposter: dels en omkostnadsdel bestående av tidigare utgiftsnivåer vid försörjningsstödsprövning (1986 års normer) och dels en för boendekostnad.

Mer om det statistiska underlaget

I DET STATISTISKA UNDERLAGET för denna studie ingår alla barnhushåll vars vuxna medlemmar varit folkbokförda under hela 2019 t o m 31 december. Asylsökande ingår i regel inte och barnfamiljer utan papper omfattas av naturliga skäl inte då underlag saknas. Barn i skuldsatta familjer med löneutmätning² går inte heller att identifiera i underlaget. Vi vet däremot, enligt Kronofogdens statistik för år 2019, att andelen barn som lever i ett hushåll med obetalda skulder som gått till Kronofogdemyndigheten uppgick till 8,5 procent. I antal innebär detta 182 730 barn. Barn som kom till Sverige i den stora flyktingvågen 2015 kan ingå i underlaget om de varit folkbokförda i Sverige fr.o.m. 1 januari 2019.

FÖRE 2013 SAKNADES heltäckande statistik om barns verkliga familjeförhållanden. Därefter har den offentliga hushållsstatistiken fått en förbättrad hushållsdefinition då ett lägenhetsregister baserat på folkbokföringen infördes. Tidigare kunde barn till ensamstående föräldrar som flyttar ihop med en ny partner, utan att paret har gemensamma barn, bli felaktigt registrerade som barn till ensamstående. Den nya hushållsdefinitionen omfattar däremot samtliga inkomster i dessa hushåll.

I denna rapport utgår vi från den nya offentliga hushållsregistreringen som bättre speglar barnhushållens faktiska familjeförhållanden. Barns ekonomiska utsatthet analyseras utifrån den

nya hushållsstatistiken i huvudsak gällande 2019. För att kunna göra rättvisande jämförelser tillbaka i tiden har motsvarande uppgifter tagits fram för åren 2011 och 2016 som presenterats i tidigare årsrapporter.

DE NYA RESULTATEN jämförs även med tidigare resultat som baserades på den gamla hushållsdefinitionen. För åren 2011 och 2016 kan direkta jämförelser göras mellan de två hushållsdefinitionerna. På detta vis kan vi få en kontinuitet mellan årsrapporterna om barnfattigdom.

Det finns en viss osäkerhet i statistiken som rör inkomstförhållanden i några gränskommuner som har omfattande arbetspendling till Norge, Finland och Danmark. Andelen familjer med låg inkomststandard är sannolikt överskattad i vissa av dessa kommuner, eftersom inkomst från annat land inte registreras i statistiken. Flera gränsnära kommuner i Värmland, men även kommuner i andra delar av landet, bland annat Malmö, finns med bland de kommuner som har högst andel barn som lever i låg inkomststandard. De resultaten bör tolkas med extra försiktighet. ●

Läs mer om det statistiska underlaget i metodbilagan.

2. Löneutmätning innebär att kronofogden drar av en del av lönen för att betala obetalda skulder.

VIKTEN AV ATT FÖLJA BARNNS EKONOMISKA UTSATTHET

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) ligger till grund för Rädda Barnens arbete mot barnfattigdom. Barnkonventionen ger alla barn rätt till ”den levnadsstandard som krävs för dess fysiska, psykiska, andliga och sociala utveckling” (artikel 27). Den säger också att inget barn får diskrimineras på grund av sin egen eller sina föräldrars /.../sociala ursprung, egendom, /.../, börd eller ställning i övrigt (artikel 2).

ATT LEVA EN LÄNGRE TID under förhållanden där inkomsterna inte räcker till det nödvändigaste medför ofta stora direkta konsekvenser för barn och hindrar deras möjligheter till utveckling och deltagande. Att leva under villkor, som skiljer sig drastiskt från majoritetssamhället, bidrar till exempel till att forma ett barns förväntningar på framtiden och dess uppfattning om sin egen tillhörighet till samhället. FN menar också att fattigdom bör ses som ett omfattande angrepp mot de mänskliga rättigheterna och att det kan påverka barns rätt till hälsa, lämpliga bostäder, näringsrik kost och en god utbildning även i rika länder som Sverige.

FN:s barnrättskommitté rekommenderade år 2015 Sverige att avsätta ”mer mänskliga, tekniska och ekonomiska resurser och utreda grundorsakerna till fattigdom i syfte att stärka strategier och åtgärder för att stärka program till stöd för behövande familjer, i synnerhet ensamstående familjer och de som lever under svåra socioekonomiska eller andra förhållanden”. I samma rapport uppmanades Sverige att ”säkerställa att familjer inte tvångsflyttas eller vräks och att barnets rätt till lämpligt boende alltid respekteras”.

Inom EU har man sedan 1980-talet löpande lanserat program och handlingsplaner mot fattigdom och social utestängning. Under 2013 beslutade till exempel EU-kommissionen om en omfattande rekommendation till medlemsländerna³ för att minska barns ekonomiska och sociala utsatthet. Rekommendationen omfattar åtgärder inom en mängd områden som rör barns livssituation. Den har ett tydligt barnrättsperspektiv och förespråkar tidiga förebyggande insatser, så väl som generella åtgärder riktade till alla barn, kompletterade med riktade insatser mot de mest utsatta.

I DEN EUROPEISKA barnrättsstrategin för 2021–2024 är barnfattigdom en prioriterad fråga och genom att anta en europeisk barngaranti⁴ har medlemsländerna, därmed även Sverige, förbundit sig att ”bryta den onda cirkeln av fattigdom och social utestängning som drabbar barn”. I barngarantin uppmanas medlemsstaterna bland annat att aktivt arbeta för att säkerställa att alla barn har tillgång till ett tryggt boende och tillgång till en god utbildning.

De senaste decenniernas utveckling i Sverige och i världen präglas av ökade inkomstkilnader. Den socioekonomiska sammansättningen i skolan har fått en större betydelse för elevernas resultat⁵ och statliga socialförsäkringar har stramats åt, till

exempel sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen. Detta har medfört att den ekonomiska utsattheten bland barnfamiljer uppmärksammas mer. Fler insatser görs för att särskilt stötta barn i ekonomisk utsatthet och för att ge stöd till deras föräldrar så att de själva kan försörja sin familj. Regeringens initiativ att inrätta myndigheten Delegationen mot segregation (Delmos), med uppdrag att förbättra situationen i socioekonomiskt utsatta områden och motverka strukturella orsaker till segregation, är ett exempel på att den ekonomiska utsattheten bland barnfamiljer uppmärksammas.

RÄDDA BARNENS BARNFATTIGDOMSRAPPORTER visar att många barn fortfarande lever i ekonomisk utsatthet. I Sverige finns det inte någon officiellt antagen definition av ekonomisk fattigdom bland hushåll. Svensk forskning har visat att det är svårt att med ett enstaka mått beskriva ett så pass komplext fenomen som ekonomisk fattigdom, i synnerhet i ett samhälle där de allra flesta hushåll får det allt bättre ställt ekonomiskt. I Rädda Barnens rapporter tar vi upp flera aspekter och mätvariabler för att på det viset fånga upp och kunna beskriva ekonomisk utsatthet bland barnfamiljer.

Vi redovisar ekonomisk utsatthet bland barn och deras familjer både på såväl nationell och kommunal nivå men också på stadsdelsnivå i storstäderna. Såväl barnrättspolitiken som den ekonomiska familjepolitiken är både ett nationellt och lokalt ansvar. Medan den nationella politiken sätter de välfärdspolitiska ramarna i form av socialförsäkringar och ekonomisk familjepolitik (till exempel barnbidrag, bostadsbidrag och föräldraförsäkring) så har kommunerna ett tydligt ansvar för samhällsområden som direkt berör barnfamiljernas vardagsvillkor (förskola, skola, fritids- och kulturverksamheter, men även i viss utsträckning föräldrarnas möjligheter till försörjning). Det är därför angeläget att följa barnfattigdomens förändringar på samhällets alla nivåer.

Sedan 2007 samlar Folkhälsomyndigheten in statistik till och publicerar ett barnfattigdomsindex.⁶ I detta index utgår Folkhälsomyndigheten från Rädda Barnens definition av barnfattigdom och hänvisar till Rädda Barnen. Folkhälsomyndigheten barnfattigdomsindex är ett erkännande för att den här statistiken behövs och uppdateras årligen. Årets rapport ger, liksom tidigare rapporter, en bredare bild som kompletterar Folkhälsomyndighetens barnfattigdomsindex med fler parametrar. ●

3. European Commission, Investing in Children: breaking the cycle of disadvantage, Brussels 20.2.2013 778 final. Rekommendationen är inte juridiskt bindande men medlemsstaterna rekommenderas inkludera arbetet mot barnfattigdom i sina nationella reformprogram inom EU 2020-ramverket.

4. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/eu-strategy-rights-child-and-european-child-guarantee_en.

5. Skolverket (2018) *PM skolsegregation. Kartläggning av huvudmäns arbete med att motverka skolsegregation*. Dnr 2018:00332.

6. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/datavisualisering/?player=true&app=8578c475-8738-4139-8f06-2c72a4deac84&v=v559>

BARNFATTIGDOMEN 2019

— NATIONELL NIVÅ

BARNFATTIGDOMEN, enligt Rädda Barnens mått, uppgick 2019 till 9,2 procent av alla barn i Sverige⁷, vilket motsvarar 196 000 barn i åldern 0–17 år. Detta är en relativ successiv minskning från både 2011 (minus 1,6 procentenheter eller 7 000 barn) och 2016 (minus 0,1 procentenheter, men en faktisk ökning med 10 000 barn). Under åren 2017 och 2019 har flera familjepolitiska stöd förbättrats, bland annat har flerbarnstillägget i barnbidraget för tredje barnet höjts, liksom inkomstgränserna i bostadsbidraget och underhållsstödet.⁸ Samtidigt har barn i nyanlända familjer till Sverige ökat under dessa år som en följd av flyktingvågen 2015.

2019 levde fler barn i familjer med försörjningsstöd (5,9 procent av alla barn i Sverige) än i familjer med enbart låg inkomststandard. Överlappningen, det vill säga barn i familjer med både låg inkomststandard och försörjningsstöd var 1,1 procent.

SEDAN RÄDDA BARNENS första mätning 1991 har stora förändringar skett i barnfamiljernas ekonomi. Lågkonjunkturen och åtstramningspolitiken i mitten av 1990-talet ökade barnfattigdomen dramatiskt till drygt 22 procent år 1997, den högsta nivån sedan mätningarna startade 1991. Den ökade migrationen som en följd av Balkankrigen under 1990-talets första hälft förstärkte den ekonomiska utsattheten bland barnfamiljer. I slutet av 1990-talet minskade utsattheten markant. Mellan 1997 och 2007 förbättrades ekonomin för de flesta barnfamiljer och barnfattigdomen sjönk gradvis till 10,9 procentenheter fram till 2007. Därefter låg den kring 11–13 procent med en tydlig ökning i samband med finanskrisen 2008–2009. Under 2010-talet har den legat relativt stabilt runt 10 procent.

Generellt kan sägas att den ekonomiska utsattheten bland barn och deras familjer legat kvar på en förhållandevis hög nivå under 2000-talet trots den markanta allmänna inkomstökningen. Detta indikerar en tilltagande inkomstjämlighet.

Tidigare barnfattigdomsrapporter har skildrat barns ekonomiska utsatthet i Sverige sedan 1991. Med den nya hushållsdefinitionen tittar vi på hur den ekonomiska utsattheten utvecklats från 2011. Som framgår av diagram 1 minskar barnfattigdomen med drygt en procentenhet för de år där jämförelser varit möjliga att genomföra, från 12 till 11 procent år 2011 och från 11 till 10 procent år 2015.

Både låg inkomststandard
och försörjningsstöd

1,1 %

Enbart låg
inkomststandard
3,3 %

Enbart försörjningsstöd
(Socialbidrag)
4,8 %

Foto: Shutterstock

Barnfattigdom:

barn i familjer med antingen enbart låg inkomststandard, enbart försörjningsstöd eller med både låg inkomststandard och försörjningsstöd (3,3 % + 4,8 % + 1,1 % = 9,2 %).

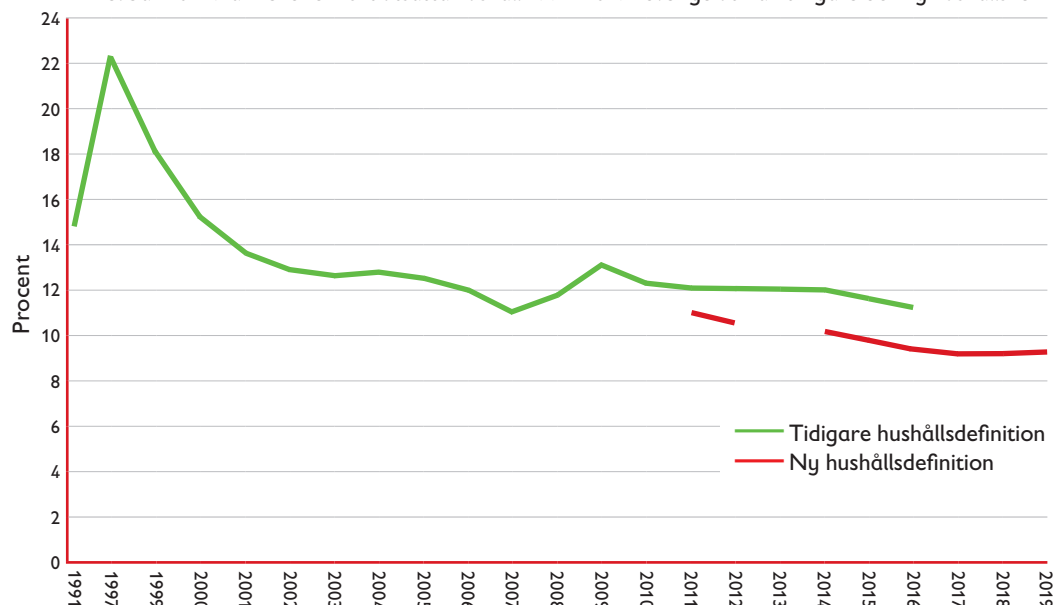
Då vi utgår från den nya hushållsdefinitionen uppskattas antalet barn i ekonomisk utsatthet minska med närmare 30 000 barn. →

7. I avsnittet om det statistiska underlaget beskrivs vilka barn i Sverige rapporten omfattar.

8. Försäkringskassan. (2021). *Barnhushållens ekonomi – resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken, 2021*. Stockholm: Försäkringskassan.

Diagram 1.

Andel barn 0–17 år i ekonomiskt utsatta hushåll 1991–2019 i Sverige utifrån tidigare och ny hushållsdefinition.

→ **SAMMANFATTNINGSVIS HAR** den ekonomiska utsattheten bland de barn och deras familjer som ingår i underlaget minskat successivt under 2010-talet från 10,8 procent 2011 till 9,2 procent 2019. Kommande uppföljningar får utvisa vad som hänt under pandemiåren men mycket talar för att den ekonomiska utsattheten bland barnfamiljerna kommer att öka igen.⁹

Barnfattigdomen minskar och inkomstskillnaderna ökar

VÄLSTÅNDET I SVERIGE har generellt sett ökat, om man ser till de ekonomiska förutsättningarna. Den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet har ökat med 16 procent mellan 2011 och 2019 (www.scb.se). Bidragande faktorer till denna extremt gynnsamma ekonomiska utveckling för de svenska hushållen är bland annat ekonomiska konjunkturer, ökad sysselsättningsgrad och reallöneökningar under flera års tid. Sedan 1990 har inkomsterna generellt sett ökat även bland barnfamiljer. Barnfamiljer i de högre inkomstskikten har haft en stark inkomstutveckling efter krisen i mitten av 1990-talet, medan utvecklingen har varit betydligt svagare för familjer med lägre inkomster. Den välfärds- och skattepolitiska inriktningen under 2000-talet har framför allt gynnat dem som är väl etablerade i jobb och fullt arbetsföra. Detta har påverkat inkomstjämligheten mellan barnfamiljer och barnlösa hushåll samt mellan barnfamiljer med låga respektive höga inkomster.

Mellan 2011 och 2019 hade den rikaste tiondelen av alla hushåll med barn ökat sina disponibla inkomster (inkl. kapitalinkomster) med 27 procent medan den fattigaste tiondelen ökade sina med 17 procent.¹⁰

Under 2000-talet har inkomsterna generellt sett ökat markant även bland barnfamiljerna. Numera har mer än två tredjedelar (70 procent) av alla barnfamiljer en inkomst som är minst dubbelt så hög som gränsvärdet för låg inkomststandard. Av *tabell 1* framgår också att andelen av alla barnfamiljer som hade en inkomststandard som var minst tre gånger så hög som gränsvärdet¹¹ har ökat kraftigt från 6 procent år 2000 till 31 procent år 2019. För en familj med två vuxna och två barn översteg disponibel inkomst 62 200 kronor per månad för dessa hushåll.

Tabell 1. Fördelning av inkomststandard bland barnfamiljer i Sverige.¹²

Inkomststandard jmf med gränsvärdet	2000 %	2010 %	2019 %
– 1	8	7	4
1 – 2	61	34	26
2 – 3	25	40	39
3 –	6	19	31
Summa	100	100	100

9. Aktuella studier indikerar på att den ekonomiska utsattheten ökat under 2020, särskilt bland de grupper som varit mest utsatta redan innan pandemin (se t.ex. Försäkringskassan 2021).

10. SCB:s inkomstfördelningsstatistik.

11. Inkomststandard 1,0 innebär att inkomsterna precis räcker till de nödvändiga levnadsomkostnaderna.

12. Förändrade populationsavgränsningar och definitioner av hushåll och inkomster infördes fr.om. 2014.

Jämförelse mellan olika fattigdomsmått

RÄDDA BARNENS fattigdomsdefinition mäter hur många barn och familjer som hamnar under en absolut fattigdomsgräns, utan hänsyn till inkomstspridningen. Det är som vi tidigare konstaterat ett sammansatt mått som tar upp dels barn i familjer med låg inkomststandard och dels barn i familjer som beviljats försörjningsstöd. Ett annat mått som ofta används i internationella sammanhang är det mått som vi i Sverige kallar för låg ekonomisk standard (LES). Det är ett relativt inkomstmått som visar hur många som lever i hushåll med en disponibel inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i landet. Att ha en låg ekonomisk standard behöver inte nödvändigtvis betyda att en familj lever i materiell nöd. Måttet säger alltså inget om den absoluta nivån på levnadsstandarden, utan är ett mått på ojämlikhet i den nedre delen av inkomstfördelningen. En fördel med måttet låg ekonomisk standard är att det underlättar jämförelser mellan länder. Det kan också visa hur inkomstskillnaderna förändrats över tid. Däremot säger det inte så mycket om de faktiska levnadsförhållandena i landet.

Tabell 2. Jämförelse av tre fattigdomsmått i antal barn och andel av barn totalt.

	2011	2016	2019	Förändring 2019/2016	Förändring 2019/2011
Låg ekonomisk standard	268 152 (14,3%)	293 844 (14,7%)	419 629 (19,7%)	+125 785 (+5,0%)	+151 477 (+5,4%)
Låg inkomststandard	109 113 (5,8%)	83 720 (4,2%)	93 573 (4,4%)	+9 853 (+0,2%)	-15 540 (-1,4%)
Försörjningsstöd	131 362 (7,0%)	126 091 (6,3%)	125 640 (5,9%)	-451 (-0,4%)	-5 722 (-1,1%)
Samtliga 3 mått	361 562 (19,3%)	396 168 (19,8%)	442 778 (20,8%)	+46 610 (+1,0%)	+81 216 (+1,5%)

- Det vanligaste relativa inkomstmåttet är låg ekonomisk standard (LES) som visar hur många som lever i hushåll med en disponibel inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i landet.
- Låg inkomststandard (LIS) är ett absolut mått som beskriver hur väl hushållets inkomster räcker för att betala nödvändiga omkostnader för mat och boende. Detta mått utgår från vad nödvändiga utgifter faktiskt kostar (se detaljer längre fram). Hushåll som inte har disponibla inkomster som räcker för att betala för dessa levnadsomkostnader anses ha en låg inkomststandard.
- Ett tredje vanligt förekommande fattigdomsmått är förekomsten av försörjningsstöd (tidigare socialbidrag). Hushåll som ansöker om samhällets yttersta ekonomiska stödform behovsprövas individuellt och stödet utgår från en riksnorm som riksdagen fastställer årligen.

TILLSAMMANS BIDRAR dessa olika sätt till att mäta en mer fördjupad förståelse av barns ekonomiska villkor. Drygt 400 000 barn, en femtedel av samtliga barn i Sverige, lever i ett hushåll som kan definieras som ekonomiskt utsatt enligt åtminstone något av de tre mätmetoderna i tabellen. De överlappar bara delvis varandra. Gränsvärdet för låg inkomststandard (LIS) understiger dock gränsvärdet för låg ekonomisk standard för de tre år som studerats. Detta innebär att samtliga barn i hushåll med låg inkomststandard uppfyller också inkomstkriteriet för låg ekonomisk standard (LES).

I början av 1990-talet var inkomstskillnaderna förhållandevis små i Sverige och därmed uppmättes en låg relativ barnfattigdom. 1997 var den relativa barnfattigdomen i Sverige 7 procent enligt EU:s fattigdomsmått medan den absoluta fattigdomen enligt Rädda Barnens index var 22,3 procent.

Inkomstskillnaderna har ökat så mycket i Sverige de senaste årtiondena att värdena för absolut och relativ fattigdom har utvecklats åt olika håll. 2019 levde 19,7 procent av alla barn i Sverige i familjer med inkomster under 60 procent av medianinkomsten (låg ekonomisk standard). Enligt Rädda Barnens fattigdomsdefinition levde 9,2 procent av alla barn i fattigdom. Den relativa fattigdomen (enligt måttet låg ekonomisk standard) är numera mer än dubbelt så hög som måttet för absolut barnfattigdom som denna rapport utgår från. ●

EKONOMISK UTSATTHET – BAKGRUND OCH FAMILJEFORM

I Sverige har det totala antalet barn mellan 0–17 år 2019 passerat gott och väl över två miljoner (2 125 000 barn). Mellan 2016 och 2019 ökade antalet barn i Sverige med 125 000. Cirka 37 procent av alla barn i Sverige har vad som brukar kallas för utländsk bakgrund, vilket definieras som att de själva och/eller minst en av föräldrarna är födda utomlands.¹³ De flesta av dessa barn är födda i Sverige.

Ekonomisk utsatthet och utländsk bakgrund

DET FINNS STORA skillnader inom gruppen barn med utländsk bakgrund. En del barn har nyss anlänt från krigshärjade länder, andra är födda här och har föräldrar som levt i Sverige i årtionden. Under 2000-talet har människor med olika nationaliteter sökt sig till Sverige som följd av krig och oroligheter. I denna rapport ingår de som kom till Sverige under 2015 i den stora flyktingvågen. De hushåll som har fått permanenta uppehållstillstånd ingår i jämförelserna från och med det år då de varit folkbokförda både i början och slutet av året.

Det finns inget som talar för att barnfamiljernas ekonomi beror på var barnen eller föräldrarna är

födda. De ekonomiska villkoren avgörs av svårigheter att komma in på arbetsmarknaden och på grund av till exempel bristande förankring i de offentliga trygghetssystemen vid exempelvis föräldraledighet, sjukdom och arbetslöshet.

Antalet barn 0–17 år som själva är födda utanför Sverige har ökat successivt fram till 2019 och utgör nästan 10 procent av samtliga barn. Den ekonomiska utsattheten är markant högre bland barn som är utrikesfödda. Som framgår av tabell 3 ser vi en procentuell minskning av denna utsatthet under 2010-talet, från 40,4 till 35,3 procent. Sett i förhållande till samtliga barn i ekonomiskt utsatta hushåll i Sverige ökar de utrikesföddas andel kontinuerligt under senare år. Drygt tre av tio barn bland fattiga hushåll utgörs av utrikesfödda barn år 2019.

Tabell 3. Utrikesfödda barn i ekonomiskt utsatta hushåll.

År	Antal utrikesfödda	Andel av samtliga barn	Utrikes födda barn i ekonomiskt utsatta hushåll	Andel av samtliga barn i ekonomiskt utsatta hushåll
2011	109 322	5,8%	44 112 (40,4%)	21,8%
2016	154 176	7,7%	55 780 (36,2%)	30,0%
2019	197 977	9,3%	69 848 (35,3%)	35,6%

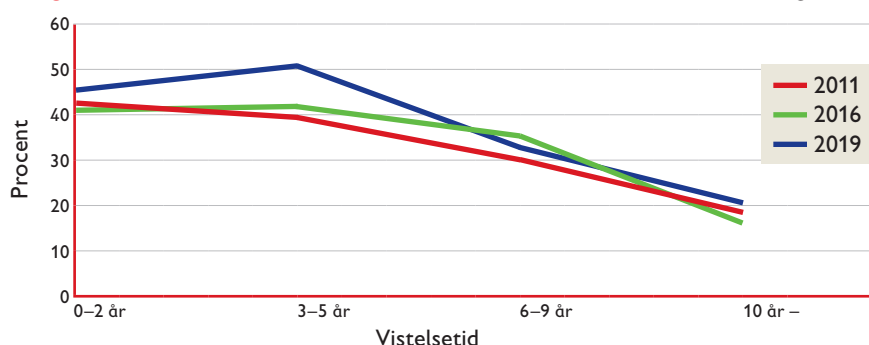
¹³. Vi använder här denna bredare definition av utländsk bakgrund, som tidigare användes även av SCB, för att möjliggöra jämförelser mellan barnfattighetsrapporterna över tid.

STATISTIKEN VISAR ATT den ekonomiska situationen förbättras över tid när barnfamiljer etablerar sig i Sverige. *Diagram 2* visar ett tydligt mönster; ju längre man varit i landet desto lägre blir den ekonomiska utsattheten. Det finns en kraftigt förhöjd fattigdomsrisk under de första fem åren då omkring 40–50 procent av alla utrikesfödda barn lever i ekonomisk utsatthet. Först därefter tenderar statistiken att sjunka och nivån ligger på runt 20 procent efter tio år eller fler. Detta avspeglar en relativt utdragen etableringsprocess för många barnfamiljer i Sverige.

Barnfattigdomen har successivt minskat bland barn till svenskfödda föräldrar, från 4,8 procent 2011 till 2,8 procent år 2019. Procentuellt är dock minskningen kraftigare bland de barn vars ena förälder eller bägge föräldrar är utrikesfödda. Bland de barn vars bägge föräldrar är utrikesfödda har den ekonomiska utsattheten minskat med drygt 10 procentenheter, från 31,5 till 20,9 procent mellan 2011 och 2019 (*tabell 4*).

TABELL 5 VISAR hur barnfattigdomen förändrats mellan 2011 och 2019 för barn med svensk respektive utländsk bakgrund. År 2019 levde 2,8 procent av alla barn med svensk bakgrund i en familj som hade antingen låg inkomststandard eller försörjningsstöd, eller både och. Då det gäller barn med utländsk bakgrund är andelen 20,3 procent, dvs en femtedel. Trots att barnfattigdomen minskar bland barn med utländsk bakgrund är den ändå drygt sju gånger så hög jämfört med barn med svensk bakgrund. 2011 var den fem gånger så hög. →

Diagram 2. Utrikesfödda barn i ekonomiskt utsatta hushåll efter vistelsetid i Sverige.

Tabell 4. Barn i ekonomiskt utsatta hushåll efter barnets och föräldrarnas bakgrund.

Barn födda i Sverige med:	2011	2016	2019	Förändring	
				2019/2016	2019/2011
Två föräldrar födda i Sverige	4,8%	3,1%	2,8%	-0,3%	-2,0%
En förälder född i Sverige och en utrikesfödd	12,0%	9,3%	8,4%	-0,9%	-3,6%
Två utrikesfödda föräldrar	31,5%	24,5%	20,9%	-3,6%	-10,6%
Barn födda utrikes	40,4%	36,2%	35,6%	-0,6%	-4,8%
Totalt	10,8%	9,3%	9,2%	-0,1%	-1,6%

Tabell 5. Antal barn och andel barn (av samtliga antal barn i Sverige) i ekonomiskt utsatta familjer baserat på föräldrarnas bakgrund.

År	Barn i ekonomisk utsatthet med svensk bakgrund		Barn i ekonomisk utsatthet med utländsk bakgrund		Differens utländsk / svensk	Barn med utländsk bakgrund av samtliga barn i ekonomisk utsatthet
2011	64 000	(4,8%)	139 000	(25,6%)	5,3%	68,5%
2016	42 000	(3,1%)	144 000	(21,6%)	7,0%	77,4%
2019	37 000	(2,8%)	159 000	(20,3%)	7,3%	81,1%

I ABSOLUTA TAL har antalet barn med utländsk bakgrund som lever i familjer med låg inkomststandard eller försörjningsstöd ökat något, från 144 000 år 2016 till 159 000 år 2019. Av samtliga barn i ekonomisk utsatta familjer i Sverige återfinns 81,1 procent bland barn med utländsk bakgrund. Det betyder att mer än fyra av fem barn som lever i ekonomisk utsatthet har utländsk bakgrund. Att andelen minskar samtidigt som antalet ökar kan se ut som en paradox, men förklaras av att det totala antalet barn har ökat.¹⁴

De ekonomiska skillnaderna mellan barnfamiljer med svensk respektive utländsk bakgrund har ökat kraftigt sedan mätningarna inleddes 1991. Särskilt markant var förändringen mellan 1997 och 2001 när antalet barn som levde i barnfattigdom minskade med 136 000. 1997 var det knappt tre gånger så stor risk för att barn

med utländsk bakgrund skulle leva i ekonomisk utsatthet. I takt med att ekonomin förbättrades avsevärt för barn med svensk bakgrund så ökade skillnaderna fram till 2008. Då var barnfattigdomen 5,5 gånger så hög bland barn med utländsk bakgrund. Därefter minskade skillnaderna år 2009 men ökade igen från 2010 och framåt. 2019 är alltså den ekonomiska utsattheten bland barn med utländsk bakgrund drygt sju gånger så hög jämfört med barn med svensk bakgrund.

Ekonomisk utsatthet bland barn till ensamstående föräldrar

ENLIGT STATISTIKEN lever knappt vart femte barn med en ensamstående förälder. Under 1990-talet ökade denna andel något för att som högst nå 22 procent kring 2003–2004. Därefter har andelen minskat och under 2019 var den 16,1 procent (342 000 barn).¹⁵

¹⁴. Mellan 2011 och 2016 ökade antalet barn med ca 120 000 barn (som varit folkbokförda i landet under ett helt kalenderår). Mellan år 2016 och år 2019 har antalet barn 0–17 år ökat med ytterligare 125 000.

¹⁵. Förändringen påverkas även av den reviderade hushållsdefinitionen.

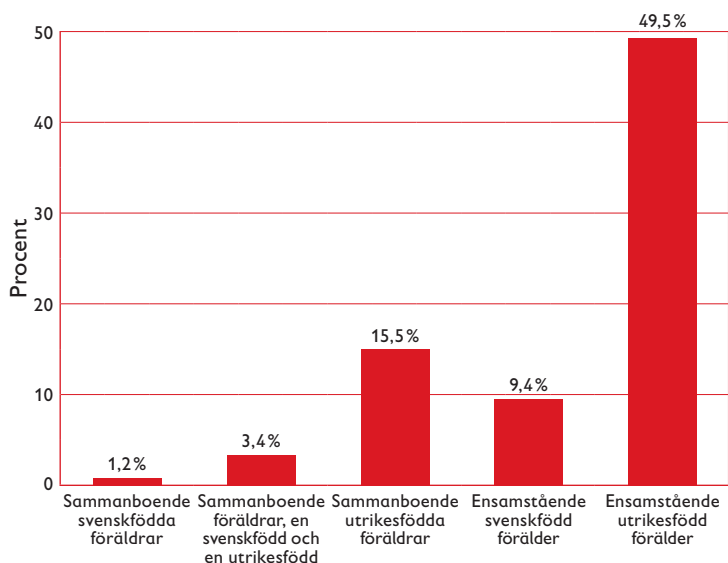

Diagram 3. Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll efter föräldrars bakgrund och familjform 2019.

Barnfattigdomen bland barn till ensamstående föräldrar har minskat från 21,4 procent 2016 till 19,8 procent 2019. I gruppen barn till sammanboende föräldrar har barnfattigdomen varit mer eller mindre oförändrad under samma period, 5,6 respektive 5,7 procent. Skillnaderna mellan ensamstående och sammanboende är fortfarande stora.

Trots att barnfattigdomen gradvis under senare år minskat bland barn till ensamstående föräldrar uppvisar denna hushållstyp en hög ekonomisk sårbarhet, knappt 20 procent år 2019. Bland ensamstående kvinnor med barn minskar andelen från 24 till knappt 23 procent mellan 2016 och 2019. Ensamstående kvinnor uppvisar dock den största ekonomiska sårbarheten. Bland barn i övriga hushåll är minskningen ännu tydligare.

Den ekonomiska utsattheten är fortfarande fyra gånger så hög bland barn till ensamstående kvinnor jämfört med barn med sammanboende föräldrar (22,7 jämfört med 5,7 procent år 2019) och mer än dubbelt så hög än bland barn till ensamstående män (9,8 procent år 2019). Antalsmässigt är det barn i övriga hushåll som ökat mest under de senaste tre studerade åren.

Kombinationen utländsk bakgrund och familjform

ATT HA UTLÄNDSK BAKGRUND eller en ensamstående förälder är således faktorer som var för sig ökar risken för ekonomiskt knappa förhållanden. Tillsammans förstärker de båda faktorerna varandra och ett markant mönster av ojämlika villkor framträder.

Hälften av alla barn som har både utländsk bakgrund och en ensamstående förälder lever i ekonomisk fattigdom år 2019. Detta kan jämföras med 1,2 procent av de barn som har sammanboende föräldrar med svensk bakgrund.

Jämfört med tidigare år minskar barnfattigdomen i alla hushållskategorier för samboende föräldrar medan den ökar bland barn till ensamstående föräldrar som är utrikesfödda, från 42,1 till 49,5 procent 2016–2019.

Det finns tydliga skillnader även inom gruppen barn till sammanboende föräldrar med utländsk bakgrund. I familjer där båda föräldrarna är födda utomlands är barnfattigdomen 16,2 procent medan den är endast 3,4 procent i familjer där en av föräldrarna har utländsk bakgrund. ●

Tabell 6. Antal och andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll efter hushållstyp.

	2011	2016	2019	Förändring 2019/2016	Förändring 2019/2011
Ensamstående	70 593 (25,2%)	66 376 (21,4%)	67 572 (19,8%)	+1 196 (1,6%)	-3 021 (5,4%)
• Kvinnor	63 158 (28,1%)	58 245 (24,0%)	59 351 (22,7%)	+1 106 (1,3%)	-3 807 (5,4%)
• Män	7 435 (13,4%)	8 131 (12,2%)	8 221 (9,8%)	+90 (2,4%)	+786 (3,6%)
Sammanboende	92 256 (6,5%)	83 197 (5,6%)	90 074 (5,7%)	+6 877 (+0,1%)	-2 282 (0,8%)
Övriga hushåll	39 452 (24,1%)	36 393 (18,5%)	38 472 (18,0%)	+2 079 (0,5%)	-990 (-6,1%)
Totalt	202 411 (10,8%)	185 966 (9,3%)	196 166 (9,2%)	+10 200 (0,1%)	-6 245 (1,6%)

BARNFATTIGDOMEN 2019

– LOKAL NIVÅ

Barnfattigdomen varierar starkt både mellan och inom Sveriges län och kommuner. Här presenteras utvecklingen fram till 2019. Varje kommun kan studeras mer i detalj i kommunbilagorna sist i rapporten. Där finns exempelvis statistik som visar hur många barn i varje kommun som lever med låg inkomststandard respektive med försörjningsstöd samt förändringen av barnfattigdomen totalt i kommunen mellan 2016 och 2019.

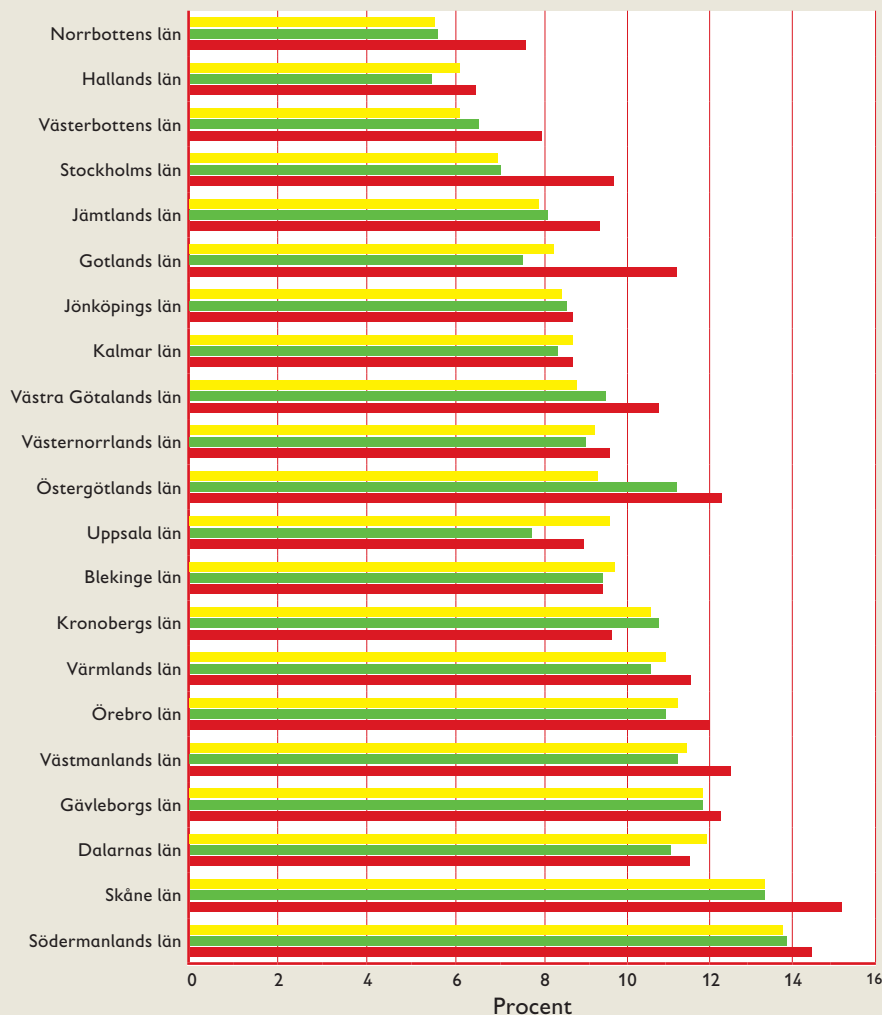
LÄGST BARNFATTIGDOM på länsnivå uppmättes under 2019 i Norrbottens län (5,4 procent) och högst i Södermanlands län (13,7 procent). Utvecklingen mellan 2016 och 2019 skiljer sig åt på länsnivå. I tio län har barnfattigdomen minskat medan den ökat i elva län. Barnfattigdomen har minskat mest i Östergötlands län (-1,9 procent) medan Uppsala län uppvisade den största ökningen mellan 2016 och 2019 (+1,8 procent).

Varje enskild kommun påverkas av ett flertal faktorer som tillsammans kan leda till ökad eller minskad barnfattigdom, till exempel in- och utflyttning eller förändringar i den lokala arbetsmarknaden. På vissa orter kan flyktmottagandet också spela in. Därför kan utvecklingen i en enskild kommun

skilja sig från landet i stort och svänga kraftigt från ett år till ett annat. Särskilt påtagliga kan förändringarna vara i små kommuner där exempelvis flyttmönster och nedläggning eller etablering av företag får större genomslag än i större kommuner.

Ett annat fenomen som uppmärksammats under senare år är det som myndigheter har refererat till som "aktiv medverkan". Aktiv medverkan är enligt Statskontoret "när en kommun genom sitt agerande får en person med ekonomiskt bistånd att flytta till en annan kommun, utan att personen själv har uttryckt en tydlig vilja att flytta".¹⁶ Statskontoret konstaterar också att det är vanligare att mindre kommuner, som redan tidigare har sämre ekonomiska

Diagram 4. Andel barn 0–17 år i ekonomisk utsatthet per län 2011, 2016 och 2019

¹⁶ Statskontoret (2020). Aktiv medverkan till bosättning i annan kommun – En kartläggning, 2020:19. Stockholm: Statskontoret.

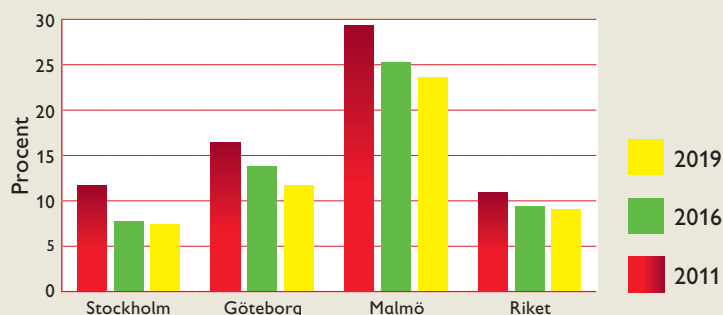
och arbetsmässiga förutsättningar, har tagit emot personer, inklusive barnfamiljer, som fått hjälp av den förra hemkommunen att flytta dit.

I KOMMUNBILAGA 1 visas den aktuella kommunrankningen för år 2019. Variationen i barnfattigdom varierar relativt kraftigt mellan landets kommuner, från 2,4 procent av samtliga barn i Gällivare och 2,5 procent i Täby till 28,7 procent i Hällefors och 27,2 procent i Filipstad. För första gången sedan dessa mätningar började 1991 har Malmö förflyttat sig från den sista rankningsplatsen och återfinns nu på plats 288 med 24,0 procent. I mer än hälften av landets kommuner (151 av 290) har det skett relativt små förändringar i barns ekonomiska utsatthet mellan 2016 och 2019.

I KOMMUNBILAGA 2 framgår förändringar på kommunnivå mellan 2016 och 2019. I knappt hälften av kommunerna, 132 st. eller 46 procent, har barnfattigdomen minskat medan den ökat i 158 kommuner. Den har minskat mest i Munkfors (-5,5 procentenheter), Storuman (-5,2 procentenheter), Berg (-4,5 procentenheter), Södertälje (-4,3 procentenheter) och Linköping (-3,6 procentenheter). Störst ökning mellan 2016 och 2019 återfinns i Hällefors (+12,6 procentenheter), Markaryd (+7,3 procentenheter), Norberg (+6,9 procentenheter), Östra Göinge (+6,7 procentenheter), Filipstad (+5,9 procentenheter) och Eksjö (+4,9 procentenheter).

I samtliga tre storstäder har barnfattigdomen minskat mer än riksgenomsnittet på 0,1 procentenheter mellan 2016 och 2019. I Malmö har den minskat från 25,2 till 24,0 procent.¹⁷ I Stockholm minskade den från 7,8 till 7,6 procent och ligger numera under den nationella nivån. Det gör att

Diagram 5. Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll i storstäderna och riket.

Stockholm nu klättrar från rankningsplats 123 till 115 i kommunbilagan.¹⁸ I Göteborg minskade barnfattigdomen betydligt mer, från 13,9 till 11,8 procent (2,1 procentenheter).

I ETT LÄNGRE TIDSPERSPEKTIV från 1991 till 2019 har mycket förändrats i landets storstäder. Vid Rädda Barnens första mätning 1991 hade Malmö en barnfattigdom på 25 procent. Den var uppe i 31 procent i början av 2000-talet och 2019 har barnfattigdomen i kommunen sjunkit till 24 procent. Under samma tidsperiod har den ekonomiska fattigdomen i Göteborg minskat från 20 till 11,9 procent. I Stockholm sjönk under samma period barnfattigdomen från 21 till 7,6 procent. I denna rapport analyserar vi inte orsakerna till denna kraftiga minskning, exempelvis om någon särskild reform har påverkat. Det är dock viktigt att utvecklingen studeras närmare på lokal nivå, i synnerhet i storstäderna, vilket presenteras närmare i nästa avsnitt. Det är också viktigt att granska om det finns några direkta samband mellan den minskade barnfattigdomen i storstadsområdena och ökningen av barn i ekonomisk utsatthet i mindre kommuner i andra delar av landet. ●

¹⁷. Noteras bör att Malmö är en av de kommuner som påverkas av gränspendlingen, vilket medför en viss överskattning av låg inkomststandard. Tidigare beräkningar har visat en överskattning på ca 2 procentenheter, vilket innebär att Malmö ändå har en hög barnfattigdom.

¹⁸. Rankningen innebär att den kommun som har nummer 1 har lägst barnfattigdom och den som står på nummer 290 har högst barnfattigdom.

FÖRÄNDRINGAR PÅ STADSDELSNIVÅ I STORSTÄDERNA

I Sveriges tre storstäder finns både landets allra fattigaste och allra mest ekonomiskt välmående områden. Förutom Hällefors och Filipstad är skillnaderna inom Sveriges tre storstäder större än mellan Sveriges kommuner

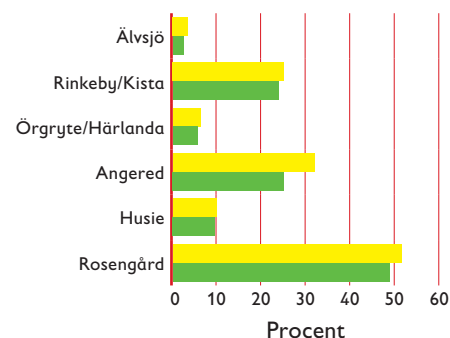
I STORSTÄDERNA HAR MAN arbetat på flera sätt för att minska de socioekonomiska skillnaderna mellan olika stadsdelar. I Stockholm och Göteborg har man bland annat slagit samman mindre, homogena stadsdelar till större enheter. I Stockholm har sådana sammanslagningar gjorts i flera omgångar, den senaste 2007, då antalet stadsdelar minskade från 18 till 14. I Göteborg genomfördes den senaste indelningen 2011 då antalet stadsdelar minskade från 21 till 10. En liknande reform genomfördes 2013 i Malmö där ett förändrat ansvar för skolan ledde till att tio stadsdelar i stället blev fem stadsområden. I denna rapport redovisas resultaten från Stockholm och Göteborg i enlighet med de senaste stadsdelsindelningarna.

RESULTATEN FRÅN MALMÖ redovisas i enlighet med både den gamla och den nya stadsdelsindelningen.

Norr	Centrum + Kirseberg
Öster	Husie + Rosengård
Söder	Fosie + Oxie
Väster	Hyllie + Limhamn
Bunkeflo och Innerstaden	Södra innerstaden + Västra innerstaden

I DEN NUVARANDE stadsdelsindelningen i Stockholm har det genomsnittliga antalet barn per stadsdel ökat från drygt 9000 till knappt 13000 barn. Motsvarande förändring i Göteborg ledde till en fördubbling av det genomsnittliga antalet barn per stadsdel: drygt 10000 barn per stadsdel. Detta kan jämföras med genomsnittet i Malmö då det fanns drygt 6000 barn per stadsdel med den gamla indelningen och nästan 13000 barn med den nya indelningen. Den gamla mer finfördelade indelningen erbjöd ett större mått av precision och avgränsning medan den nya indelningen är mer relevant för att genomföra lokala åtgärder. En gemensam politisk styrning kan vara fördelaktig då det handlar om att genomföra åtgärder för att minska segregationen och för att stärka möjligheterna för barn att delta i sammanhang utanför det egna bostadsområdet. Men det finns en risk att skillnaderna mellan hushållens ekonomiska status inom staden inte syns i de nya, större enheterna. Då går det inte längre att identifiera till exempel variationer inom de nya stadsdelarna i det statistiska underlaget.

Diagram 6. Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll i sex stadsdelar 2016 och 2019. Andel av samtliga barn i respektive stadsdel. Stadsdel med lägsta respektive högsta andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll.

I DENNA RAPPORT presenterar vi utvecklingen av barnfattigdomen i storstädernas stadsdelar mellan 2016 och 2019. I stadsdelsbilaga 1 framgår det att den ekonomiska utsattheten har minskat i två tredjedelar av stadsdelarna i de tre storstäderna. Den har minskat mest i stadsdelar i Stockholm där det finns en hög ekonomisk utsatthet bland barnfamiljer: Rinkeby-Kista (-1,5 procentenheter), Spånga-Tensta (-1,3 procentenheter) och i Skarpnäck (-1,7 procentenheter). I Göteborg märks framför allt en påtaglig minskning i Angered och Östra Göteborg där barnfattigdomen minskat med vardera 7 procentenheter. I Malmö har barnfattigdomen minskat mest i stadsdelar med högst barnfattigdom, till exempel i Fosie (-3,3 procentenheter) och i Rosengård (-3,1 procentenheter).

Skillnaderna mellan olika stadsdelar i respektive storstad är alltså stora. Barnfattigdomen i Rosengård i Malmö var 49 procent 2019, mer än fem gånger så hög som i riket i stort. Limhamn-Bunkeflo och Husie är de stadsdelar i Malmö som har lägst barnfattigdom: 9,8 respektive 9,6 procent.

Det finns klara samband mellan det segregerade boendet i storstäderna och spridningen av barnfattigdomen. Som framgår av stadsdelsbilaga 2 skiljer sig den ekonomiska utsattheten bland barn och deras familjer markant utifrån föräldrars bakgrund. Barnfattigdomen är 6–8 gånger högre om föräldrarna har en utländsk bakgrund, men det varierar i storstädernas stadsdelar. ●

SLUTDISKUSSION

I NÄRMARE TJUGO ÅR har vi regelbundet presenterat dessa rapporter om barns ekonomiska utsatthet i Sverige. Genom en uthållig och konsekvent metodik kan barnfattigdomens varierande utveckling, både nationellt och kommunalt, studeras. Rapporterna baseras på en strikt, närmast absolut, definition av barnfattigdom. Det ska inte sammanblandas med andra relativa jämförelser av barns ekonomiska utsatthet. Sådana jämförelser kan också vara relevanta, t.ex. att jämföra utvecklingen i olika länder.

PÅ NATIONELL NIVÅ har den ekonomiska utsattheten bland barn och deras familjer börjat avta något under senare år. År 2019 är det dock fortfarande nästan 200 000 barn som lever i vad rapporten betecknar som en absolut fattigdom och som på olika sätt begränsar deras uppväxtvillkor. Med tiden har barnfattigdomen allt mer drabbat barn som är utrikesfödda eller som har åtminstone en förälder som är utrikesfödd. Barn till ensamstående föräldrar har också en tydligt förhöjd fattigdomsrisk. Resultaten pekar på att det alltjämt återstår betydande välfärdspolitiska reformer för att uppfylla, bl.a. Agenda 2030-målen om att halvera fattigdomen i landet. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot bakomliggande förhållanden som leder till mer långvarig ekonomisk utsatthet bland barnfamiljer.

PÅ LOKAL NIVÅ kan man notera skiftande utveckling av barns ekonomiska utsatthet. I vissa kommuner minskar utsattheten mellan 2016 och 2019 medan den ökar i andra kommuner. I storstäderna minskar barnfattigdomen, även om skillnaderna mellan olika stadsdelar är fortsatt stora. Detta gäller även i Malmö som för första gången sedan mätningarna började inte längre hamnar längst ner i kommunlistan. I rapportens bilagor presenteras mer detaljerade uppgifter för att uppmuntra lokala aktörer (kommunpolitiker, professionella, barnrättsföreträdare m.fl.) att använda dem till fördjupade analyser och handlingsplaner.

SAMTIDIGT VISAR RESULTATEN i årets rapport också på att det kan finnas samband som enskilda kommuner kan ha svårt att påverka och som behöver förstås i ett större sammanhang. Vi kan till exempel konstatera att flera av de mindre kommuner där barnfattigdomen ökat mest är desamma som under senare år har mottagit bostadslösa barnfamiljer från andra kommuner. Det handlar ofta om barnfamiljer med begränsade resurser eller nyanlända som inte lyckats lösa sin egen boendesituation efter en tid i genomgångsbostäder.¹⁹

Den tilltagande bostadsbristen i svenska storstäder och marknadiseringen av bostadssektorn har lett

¹⁹. Statskontoret (2020). *Aktiv medverkan till bosättning i annan kommun – En kartläggning*. 2020:19. Stockholm: Statskontoret.

till att bostadslöshet och trångboddhet återigen har blivit ett samhällsproblem i Sverige²⁰. Detta drabbar särskilt barnfamiljer med svag ekonomi och påverkar barns trygghet och uppväxtvillkor negativt²¹. Hushållen bor också allt mer socioekonomiskt uppdelade vilket är särskilt tydligt i statistiken från våra tre storstadsområden. Detta leder bland annat till att upptagningsområdena för förskolor och skolor blir socioekonomiskt segregerade. Låginkomsthushållen hänvisas i allt större utsträckning till hyresrätten i städernas mindre attraktiva områden eller till dåligt underhållna bostäder på mindre orter, medan bättre bemedlade hushåll koncentreras till mer attraktiva områden. Sammantaget pekar detta på att bostadsfrågan bör bli mer central i den familjepolitiska debatten och då i synnerhet för barnfamiljer med bestående låga inkomster.

TILL SIST KAN DENNA RAPPORT, som skildrat förhållandena för år 2019, ligga till grund för att kommande år jämföra i vilken grad barns ekonomiska utsatthet i Sverige påverkats av coronapandemin. Detta blir en viktig aspekt att följa upp framöver. ●

”Bostadsfrågan bör bli mer central i den familjepolitiska debatten och då i synnerhet för barnfamiljer med bestående låga inkomster”

20. Listerborn, C. (2018). *Bostadsjämlighet. Röster om bostadsnöden*. Falun: Premissförslag.

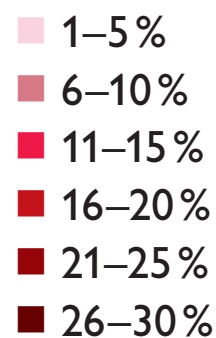
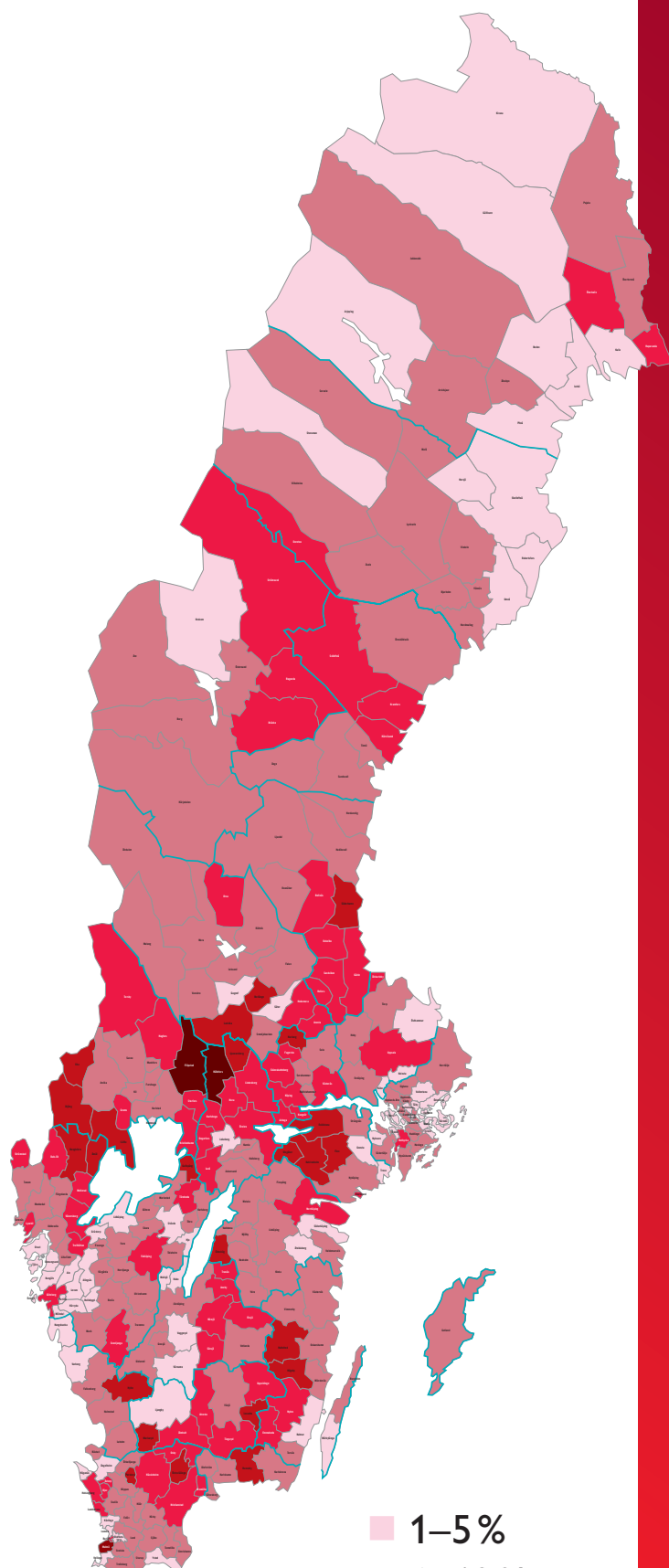
21. Samzelius, T. (2020). *A vicious circle of silent exclusion: Family homelessness and poverty in Sweden from a single-mother perspective*. Malmö Universitet.

KOMMUNBILAGA 1

Andel barn 0-17 år i hushåll med låg inkomststandard och/eller försörjningsstöd efter ranking i landets kommuner 2019.

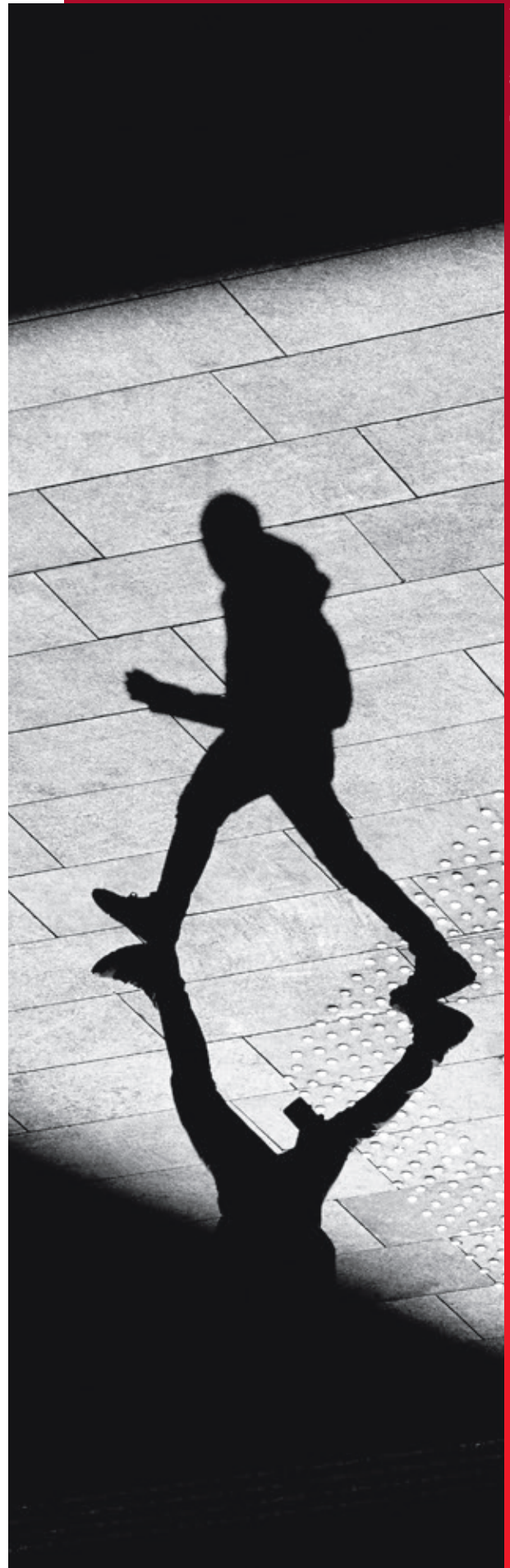
Rankning	Kommun	Totalt Antal barn	Antal barn i ekonomiskt utsatta hushåll	Andel barn (%) i ekonomiskt utsatta hushåll
1	Gällivare	3 048	73	2,4
2	Täby	16 966	420	2,5
3	Härryda	9 835	252	2,6
4	Storuman	1 003	29	2,9
5	Habo	3 491	103	3,0
6	Robertsfors	1 333	41	3,1
7	Hammarö	4 178	132	3,2
8	Vallentuna	8 556	286	3,3
9	Österåker	10 731	361	3,4
10	Danderyd	7 968	269	3,4
11	Knivsta	5 301	179	3,4
12	Vaxholm	2 853	100	3,5
13	Kungsbacka	20 135	723	3,6
14	Trosa	2 926	108	3,7
15	Lidingö	11 131	412	3,7
16	Lerum	11 006	410	3,7
17	Värmdö	10 784	405	3,8
18	Söderköping	3 124	119	3,8
19	Piteå	8 160	312	3,8
20	Lomma	6 545	255	3,9
21	Mörbylånga	3 245	127	3,9
22	Nykvarn	2 806	110	3,9
23	Kävlinge	7 988	317	4,0
24	Öckerö	2 642	105	4,0
25	Solna	13 882	553	4,0
26	Tyresö	11 406	462	4,1
27	Lekeberg	2 005	83	4,1
28	Skövde	11 260	469	4,2
29	Varberg	13 203	570	4,3
30	Mölnadal	15 194	659	4,3
31	Staffanstorps	6 570	290	4,4
32	Vaggeryd	3 272	145	4,4
33	Partille	9 253	411	4,4
34	Håbo	5 287	239	4,5
35	Grästorp	1 057	48	4,5
36	Gagnef	2 244	102	4,5
37	Ljungby	5 637	258	4,6
38	Vellinge	8 494	389	4,6
39	Kungälv	10 130	465	4,6
40	Nacka	25 716	1 195	4,6
41	Kiruna	4 438	209	4,7

42	Mullsjö	1 618	77	4,8
43	Bollebygd	2 183	104	4,8
44	Alingsås	8 982	428	4,8
45	Salem	4 306	207	4,8
46	Gnesta	2 480	120	4,8
47	Stenungsund	6 068	294	4,8
48	Ängelholm	8 577	429	5,0
49	Luleå	14 427	739	5,1
50	Säter	2 200	113	5,1
51	Arjeplog	467	24	5,1
52	Ekerö	7 581	392	5,2
53	Östhammar	4 243	220	5,2
54	Krokom	3 662	190	5,2
55	Norsjö	758	40	5,3
56	Värnamo	7 257	390	5,4
57	Umeå	25 546	1 396	5,5
58	Höganäs	5 580	305	5,5
59	Kalmar	13 971	766	5,5
60	Tjörn	3 054	169	5,5
61	Kalix	2 674	149	5,6
62	Boden	5 101	285	5,6
63	Sollentuna	17 692	993	5,6
64	Lidköping	8 041	452	5,6
65	Åtvidaberg	2 256	128	5,7
66	Ale	7 492	429	5,7
67	Hjo	1 808	104	5,8
68	Orust	2 589	150	5,8
69	Ystad	5 568	328	5,9
70	Skellefteå	14 281	844	5,9
71	Älvdalen	1 275	76	6,0
72	Ulricehamn	5 053	303	6,0
73	Älvsbyn	1 518	92	6,1
74	Götene	2 647	162	6,1
75	Mark	7 281	452	6,2
76	Vännäs	2 013	125	6,2
77	Mora	3 813	237	6,2
78	Askersund	2 083	131	6,3
79	Mariestad	4 690	295	6,3
80	Herrljunga	1 856	117	6,3
81	Östersund	12 842	811	6,3
82	Kumla	5 055	326	6,4
83	Sundbyberg	10 035	651	6,5
84	Svedala	5 775	375	6,5
85	Pajala	1 040	68	6,5
86	Sölvesborg	3 281	215	6,6
87	Värgårda	2 605	171	6,6
88	Härjedalen	1 624	107	6,6
89	Jönköping	29 387	1 952	6,6
90	Huddinge	26 734	1 802	6,7
91	Rättvik	1 759	119	6,8
92	Surahammar	2 080	141	6,8

93	Forshaga	2 569	175	6,8
94	Borås	23 732	1 637	6,9
95	Vadstena	1 232	85	6,9
96	Vimmerby	3 057	211	6,9
97	Mjölby	5 901	408	6,9
98	Falkenberg	9 147	635	6,9
99	Vindeln	1 063	74	7,0
100	Åsele	473	33	7,0
101	Hallsberg	3 402	239	7,0
102	Sotenäs	1 281	90	7,0
103	Upplands-Väsby	10 233	722	7,1
104	Falun	12 450	879	7,1
105	Svalöv	3 270	235	7,2
106	Karlsborg	1 234	89	7,2
107	Halmstad	20 976	1 514	7,2
108	Linköping	32 903	2 379	7,2
109	Sala	4 587	332	7,2
110	Karlskrona	13 580	984	7,2
111	Tranemo	2 411	175	7,3
112	Boxholm	1 032	75	7,3
113	Sjöbo	3 801	277	7,3
114	Kil	2 569	189	7,4
115	Stockholm	187 141	14 311	7,6
116	Arvidsjaur	1 105	85	7,7
117	Örnsköldsvik	11 450	882	7,7
118	Leksand	2 907	227	7,8
119	Sundsvall	20 267	1 585	7,8
120	Motala	8 937	708	7,9
121	Sigtuna	11 242	892	7,9
122	Haninge	21 033	1 670	7,9
123	Vara	3 165	253	8,0
124	Höör	3 689	295	8,0
125	Strängnäs	7 963	639	8,0
126	Smedjebacken	2 036	164	8,1
127	Hudiksvall	7 299	596	8,2
128	Gotland	10 902	893	8,2
129	Hörby	3 194	262	8,2
130	Oskarshamn	5 447	447	8,2
131	Lilla Edet	2 970	246	8,3
132	Torsås	1 328	110	8,3
133	Nynäshamn	5 802	482	8,3
134	Järfälla	17 992	1 499	8,3
135	Vansbro	1 224	102	8,3
136	Upplands-Bro	7 048	590	8,4
137	Skurup	3 381	284	8,4
138	Ånge	1 594	134	8,4
139	Sunne	2 434	205	8,4
140	Åre	2 455	210	8,6
141	Västervik	6 699	576	8,6
142	Karlstad	17 574	1 512	8,6
143	Kinda	1 972	171	8,7

144	Norrtälje	11 239	978	8,7
145	Lund	24 203	2 125	8,8
146	Heby	2 710	238	8,8
147	Nordanstig	1 901	167	8,8
148	Vetlanda	5 720	508	8,9
149	Enköping	9 770	870	8,9
150	Båstad	2 625	236	9,0
151	Växjö	20 045	1 805	9,0
152	Vilhelmina	1 255	114	9,1
153	Timrå	3 613	331	9,2
154	Nordmaling	1 356	125	9,2
155	Tomelilla	2 678	247	9,2
156	Ovanåker	2 200	203	9,2
157	Simrishamn	2 998	277	9,2
158	Laholm	5 302	490	9,2
159	Ydre	691	64	9,3
160	Olofström	2 508	233	9,3
161	Tidaholm	2 525	235	9,3
162	Berg	1 347	126	9,4
163	Valdemarsvik	1 386	130	9,4
164	Trelleborg	9 423	889	9,4
165	Tierp	4 265	406	9,5
166	Skara	3 783	361	9,5
167	Klippan	3 530	337	9,5
168	Malung	1 750	168	9,6
169	Tibro	2 274	219	9,6
170	Lycksele	2 479	239	9,6
171	Arvika	4 908	474	9,7
172	Munkedal	2 141	208	9,7
173	Hallstahammar	3 403	331	9,7
174	Bjurholm	440	43	9,8
175	Södertälje	20 928	2 052	9,8
176	Malå	587	58	9,9
177	Ödeshög	1 029	104	10,1
178	Ljusdal	3 588	364	10,1
179	Karlshamn	6 291	640	10,2
180	Tanum	2 342	240	10,2
181	Mönsterås	2 637	271	10,3
182	Gnosjö	2 143	222	10,4
183	Örkelljunga	2 058	215	10,4
184	Oxelösund	2 332	244	10,5
185	Eslöv	7 613	797	10,5
186	Uddevalla	11 992	1 256	10,5
187	Borgholm	1 619	170	10,5
188	Färgelanda	1 297	137	10,6
189	Jokkmokk	764	81	10,6
190	Gislaved	6 538	694	10,6
191	Nyköping	11 840	1 267	10,7
192	Finspång	4 332	465	10,7
193	Munkfors	640	69	10,8
194	Sorsele	408	44	10,8

195	Övertorneå	638	69	10,8
196	Essunga	1 153	125	10,8
197	Örebro	32 552	3 565	11,0
198	Hofors	1 748	192	11,0
199	Ragunda	970	107	11,0
200	Botkyrka	21 362	2 363	11,1
201	Nybro	4 019	446	11,1
202	Uppsala	45 785	5 091	11,1
203	Bromölla	2 741	307	11,2
204	Töreboda	1 732	194	11,2
205	Aneby	1 476	166	11,2
206	Västerås	32 136	3 622	11,3
207	Hässleholm	10 367	1 171	11,3
208	Osby	2 707	307	11,3
209	Härnösand	4 973	566	11,4
210	Älmhult	4 034	466	11,6
211	Nora	2 170	251	11,6
212	Laxå	1 020	118	11,6
213	Överkalix	475	55	11,6
214	Göteborg	110 164	12 949	11,8
215	Eksjö	3 595	427	11,9
216	Vänersborg	8 384	1 004	12,0
217	Gävle	20 918	2 514	12,0
218	Grums	1 701	205	12,1
219	Sävsjö	2 630	317	12,1
220	Kungsör	1 847	223	12,1
221	Orsa	1 166	142	12,2
222	Torsby	1 886	230	12,2
223	Bollnäs	5 326	650	12,2
224	Åstorp	3 842	470	12,2
225	Arboga	2 680	330	12,3
226	Falköping	7 296	903	12,4
227	Lysekil	2 523	313	12,4
228	Hagfors	1 805	226	12,5
229	Skinnskatteberg	758	95	12,5
230	Svenljunga	2 135	268	12,6
231	Dals-Ed	905	114	12,6
232	Sollefteå	3 531	446	12,6
233	Tingsryd	2 297	292	12,7
234	Strömstad	2 566	328	12,8
235	Kristianstad	17 707	2 267	12,8
236	Norrköping	30 325	3 899	12,9
237	Burlöv	4 424	574	13,0
238	Tranås	3 930	514	13,1
239	Dorotea	436	58	13,3
240	Sandviken	7 790	1 045	13,4
241	Kristinehamn	4 462	601	13,5
242	Trollhättan	12 602	1 709	13,6
243	Haparanda	1 789	243	13,6
244	Hedemora	2 931	402	13,7
245	Bjuv	3 593	494	13,7

246	Karlskoga	5 842	804	13,8
247	Nässjö	6 946	965	13,9
248	Landskrona	9 774	1 358	13,9
249	Älvkarleby	1 931	270	14,0
250	Storfors	705	99	14,0
251	Köping	5 378	757	14,1
252	Helsingborg	30 469	4 316	14,2
253	Lindesberg	4 679	671	14,3
254	Uppvidinge	1 937	279	14,4
255	Degerfors	1 739	254	14,6
256	Mellerud	1 730	253	14,6
257	Alvesta	4 649	681	14,6
258	Kramfors	3 166	465	14,7
259	Strömsund	2 065	307	14,9
260	Fagersta	2 812	429	15,3
261	Bräcke	1 106	170	15,4
262	Emmaboda	1 801	281	15,6
263	Ockelbo	1 059	166	15,7
264	Avesta	4 539	712	15,7
265	Ronneby	6 335	1 019	16,1
266	Hylte	2 443	393	16,1
267	Norberg	1 073	174	16,2
268	Markaryd	2 102	342	16,3
269	Bengtsfors	1 744	285	16,3
270	Lessebo	2 061	337	16,4
271	Gullspång	885	145	16,4
272	Hultsfred	2 804	461	16,4
273	Söderhamn	4 806	792	16,5
274	Eda	1 607	275	17,1
275	Katrineholm	7 530	1 291	17,1
276	Östra Göinge	3 395	584	17,2
277	Eskilstuna	23 346	4 022	17,2
278	Perstorp	1 597	277	17,3
279	Ljusnarsberg	758	133	17,5
280	Åmål	2 473	462	18,7
281	Högsby	1 200	229	19,1
282	Vingåker	1 868	358	19,2
283	Säffle	2 911	564	19,4
284	Borlänge	11 694	2 281	19,5
285	Årjäng	1 848	361	19,5
286	Ludvika	5 514	1 109	20,1
287	Flen	3 298	689	20,9
288	Malmö	69 747	16 773	24,0
289	Filipstad	2 006	546	27,2
290	Hällefors	1 295	372	28,7

Foto: Shutterstock

KOMMUNBILAGA 2

**Barnfattigdom i landets kommuner och län 2016 och 2019.
Barn 0–17 år i hushåll med låg inkomststandard och/eller
försörjningsstöd.**

Län / Kommun	Totalt antal barn		Barn i ekonomiskt utsatta hushåll			
	2016	2019	2016 Antal	2019 Antal	2016 %	2019 %
Stockholms län	477 212	503 167	33 021	34 177	6,9	6,8
Upplands-Väsby	9 352	10 233	563	722	6,0	7,1
Vallentuna	8 272	8 556	245	286	3,0	3,3
Österåker	10251	10731	329	361	3,2	3,4
Värmdö	10 375	10 784	371	405	3,6	3,8
Järfälla	16 493	17 992	1 350	1 499	8,2	8,3
Ekerö	7 193	7 581	226	392	3,1	5,2
Huddinge	25 711	26 734	1 688	1 802	6,6	6,7
Botkyrka	20 600	21 362	2 402	2 363	11,7	11,1
Salem	4 235	4 306	224	207	5,3	4,8
Haninge	19 069	21 033	1 328	1 670	7,0	7,9
Tyresö	11 322	11 406	463	462	4,1	4,1
Upplands-Bro	6 202	7 048	467	590	7,5	8,4
Nykvarn	2 656	2 806	83	110	3,1	3,9
Täby	16 530	16 966	429	420	2,6	2,5
Danderyd	8 005	7 968	217	269	2,7	3,4
Sollentuna	17 020	17 692	874	993	5,1	5,6
Stockholm	177 868	187 141	13 938	14 311	7,8	7,6
Södertälje	19 789	20 928	2 797	2 052	14,1	9,8
Nacka	24 344	25 716	1 067	1 195	4,4	4,6
Sundbyberg	9 060	10 035	885	651	9,8	6,5
Solna	12 866	13 882	507	553	3,9	4,0
Lidingö	10 754	11 131	416	412	3,9	3,7
Vaxholm	2 887	2 853	90	100	3,1	3,5
Norrrtälje	10 439	11 239	808	978	7,7	8,7
Sigtuna	10 417	11 242	983	892	9,4	7,9
Nynäshamn	5 502	5 802	270	482	4,9	8,3
Uppsala län	72 812	79 292	5 606	7 513	7,7	9,5
Håbo	4 983	5 287	197	239	4,0	4,5
Älvkarleby	1 792	1 931	193	270	10,8	14,0
Knivsta	4 886	5 301	128	179	2,6	3,4
Heby	2 635	2 710	233	238	8,8	8,8
Tierp	3 987	4 265	473	406	11,9	9,5
Uppsala	41 648	45 785	3 508	5 091	8,4	11,1
Enköping	8 823	9 770	686	870	7,8	8,9
Östhammar	4 058	4 243	186	220	4,6	5,2

Södermanlands län	58 794	63 583	8 101	8 738	13,8	13,7
Vingåker	1 744	1 868	253	358	14,5	19,2
Gnesta	2 286	2 480	140	120	6,1	4,8
Nyköping	11 037	11 840	1 103	1 267	10,0	10,7
Oxelösund	2 075	2 332	200	244	9,6	10,5
Flen	3 088	3 298	615	689	19,9	20,9
Katrineholm	6 932	7 530	1 306	1 291	18,8	17,1
Eskilstuna	21 631	23 346	3 813	4 022	17,6	17,2
Strängnäs	7 418	7 963	567	639	7,6	8,0
Trosa	2 583	2 926	104	108	4,0	3,7
Östergötlands län	89 716	95 120	9 953	8 735	11,1	9,2
Ödeshög	984	1 029	130	104	13,2	10,1
Ydre	680	691	82	64	12,1	9,3
Kinda	1 960	1 972	201	171	10,3	8,7
Boxholm	1 020	1 032	85	75	8,3	7,3
Åtvidaberg	2 226	2 256	138	128	6,2	5,7
Finspång	4 028	4 332	413	465	10,3	10,7
Valdemarsvik	1 237	1 386	70	130	5,7	9,4
Linköping	30 967	32 903	3 344	2 379	10,8	7,2
Norrköping	28 481	30 325	4 073	3 899	14,3	12,9
Söderköping	2 987	3 124	102	119	3,4	3,8
Motala	8 518	8 937	751	708	8,8	7,9
Vadstena	1 184	1 232	86	85	7,3	6,9
Mjölby	5 444	5 901	473	408	8,7	6,9
Jönköpings län	72 992	78 003	6 124	6 480	8,4	8,3
Aneby	1 303	1 476	123	166	9,4	11,2
Gnosjö	2 016	2 143	193	222	9,6	10,4
Mullsjö	1 601	1 618	107	77	6,7	4,8
Habo	3 164	3 491	84	103	2,7	3,0
Gislaved	6 146	6 538	579	694	9,4	10,6
Vaggeryd	3 046	3 272	174	145	5,7	4,4
Jönköping	27 752	29 387	2 127	1 952	7,7	6,6
Nässjö	6 351	6 946	962	965	15,1	13,9
Värnamo	6 958	7 257	435	390	6,3	5,4
Sävsjö	2 342	2 630	265	317	11,3	12,1
Vetlanda	5 507	5 720	473	508	8,6	8,9
Eksjö	3 113	3 595	216	427	6,9	11,9
Tranås	3 693	3 930	386	514	10,5	13,1
Kronobergs län	39 407	42 762	4 216	4 460	10,7	10,4
Uppvidinge	1 757	1 937	216	279	12,3	14,4
Lessebo	1 875	2 061	347	337	18,5	16,4
Tingsryd	2 203	2 297	285	292	12,9	12,7
Alvesta	4 309	4 649	733	681	17,0	14,6
Älmhult	3 451	4 034	247	466	7,2	11,6
Markaryd	1 813	2 102	162	342	8,9	16,3
Växjö	18 736	20 045	1 933	1 805	10,3	9,0
Ljungby	5 263	5 637	293	258	5,6	4,6

Kalmar län	44 248	47 827	3 638	4 095	8,2	8,6
Högsby	1 046	1 200	176	229	16,8	19,1
Torsås	1 219	1 328	83	110	6,8	8,3
Mörbylånga	3 024	3 245	129	127	4,3	3,9
Hultsfred	2 415	2 804	315	461	13,0	16,4
Mönsterås	2 439	2 637	213	271	8,7	10,3
Emmaboda	1 595	1 801	179	281	11,2	15,6
Kalmar	13 000	13 971	1 022	766	7,9	5,5
Nybro	3 643	4 019	391	446	10,7	11,1
Oskarshamn	5 049	5 447	288	447	5,7	8,2
Västervik	6 309	6 699	532	576	8,4	8,6
Vimmerby	2 935	3 057	202	211	6,9	6,9
Borgholm	1 574	1 619	105	170	6,7	10,5
Gotlands län	10 353	10 902	772	893	7,5	8,2
Gotland	10 353	10 902	772	893	7,5	8,2
Blekinge län	30 364	31 995	2 825	3 091	9,3	9,7
Olofström	2 273	2 508	176	233	7,7	9,3
Karlskrona	13 313	13 580	1 198	984	9,0	7,2
Ronneby	5 577	6 335	623	1 019	11,2	16,1
Karlshamn	5 926	6 291	541	640	9,1	10,2
Sölvesborg	3 275	3 281	287	215	8,8	6,6
Skåne län	266 437	287 923	35 049	38 062	13,2	13,2
Svalöv	2 960	3 270	234	235	7,9	7,2
Staffanstorps	5 925	6 570	290	290	4,9	4,4
Burlöv	3 900	4 424	429	574	11,0	13,0
Vellinge	8 078	8 494	408	389	5,1	4,6
Östra Göinge	2 786	3 395	294	584	10,6	17,2
Örkelljunga	1 851	2 058	182	215	9,8	10,4
Bjuv	3 293	3 593	394	494	12,0	13,7
Kävlinge	7 538	7 988	299	317	4,0	4,0
Lomma	6 185	6 545	163	255	2,6	3,9
Svedala	5 210	5 775	281	375	5,4	6,5
Skurup	3 254	3 381	228	284	7,0	8,4
Sjöbo	3 589	3 801	255	277	7,1	7,3
Hörby	2 983	3 194	308	262	10,3	8,2
Höör	3 473	3 689	287	295	8,3	8,0
Tomelilla	2 562	2 678	209	247	8,2	9,2
Bromölla	2 558	2 741	209	307	8,2	11,2
Osby	2 552	2 707	243	307	9,5	11,3
Perstorp	1 446	1 597	225	277	15,6	17,3
Klippan	3 280	3 530	285	337	8,7	9,5
Åstorp	3 500	3 842	420	470	12,0	12,2
Båstad	2 407	2 625	172	236	7,1	9,0
Malmö	63 934	69 747	16 139	16 773	25,2	24,0
Lund	22 578	24 203	1 822	2 125	8,1	8,8
Landskrona	9 020	9 774	1 473	1 358	16,3	13,9
Helsingborg	27 809	30 469	4 081	4 316	14,7	14,2

Höganäs	5 283	5 580	263	305	5,0	5,5
Eslöv	7 162	7 613	740	797	10,3	10,5
Ystad	5 129	5 568	218	328	4,3	5,9
Trelleborg	8 816	9 423	850	889	9,6	9,4
Kristianstad	16 663	17 707	2 149	2 267	12,9	12,8
Simrishamn	2 891	2 998	246	277	8,5	9,2
Ängelholm	7 988	8 577	410	429	5,1	5,0
Hässleholm	9 834	10 367	843	1 171	8,6	11,3
Hallands län	66 419	71 206	3 530	4 325	5,3	6,1
Hylte	2 243	2 443	279	393	12,4	16,1
Halmstad	19 332	20 976	1 233	1 514	6,4	7,2
Laholm	4 796	5 302	488	490	10,2	9,2
Falkenberg	8 450	9 147	638	635	7,6	6,9
Varberg	12 414	13 203	403	570	3,2	4,3
Kungsbacka	19 184	20 135	489	723	2,5	3,6
Västra Götalands län	333 601	352 165	31 525	30 647	9,4	8,7
Härryda	9 599	9 835	262	252	2,7	2,6
Partille	8 797	9 253	374	411	4,3	4,4
Öckerö	2 656	2 642	111	105	4,2	4,0
Stenungsund	5 793	6 068	227	294	3,9	4,8
Tjörn	2 853	3 054	149	169	5,2	5,5
Orust	2 553	2 589	182	150	7,1	5,8
Sotenäs	1 295	1 281	92	90	7,1	7,0
Munkedal	1 962	2 141	144	208	7,3	9,7
Tanum	2 195	2 342	256	240	11,7	10,2
Dals-Ed	868	905	120	114	13,8	12,6
Färgelanda	1 222	1 297	163	137	13,3	10,6
Ale	6 771	7 492	315	429	4,7	5,7
Lerum	10 286	11 006	334	410	3,2	3,7
Värgårda	2 417	2 605	173	171	7,2	6,6
Bollebygd	2 077	2 183	107	104	5,2	4,8
Grästorps	1106	1057	65	48	5,9	4,5
Essunga	1125	1153	83	125	7,4	10,8
Karlsborg	1 111	1 234	71	89	6,4	7,2
Gullspång	828	885	113	145	13,6	16,4
Tranemo	2 294	2 411	178	175	7,8	7,3
Bengtsfors	1 602	1 744	233	285	14,5	16,3
Mellerud	1 540	1 730	221	253	14,4	14,6
Lilla Edet	2 791	2 970	224	246	8,0	8,3
Mark	7 029	7 281	447	452	6,4	6,2
Svenljunga	2 060	2 135	222	268	10,8	12,6
Herrljunga	1 872	1 856	155	117	8,3	6,3
Vara	3 051	3 165	278	253	9,1	8,0
Götene	2 627	2 647	145	162	5,5	6,1
Tibro	2 122	2 274	204	219	9,6	9,6
Töreboda	1 726	1 732	229	194	13,3	11,2
Göteborg	104 346	110 164	14 454	12 949	13,9	11,8
Mölnadal	1 4235	15 194	570	659	4,0	4,3

Kungälv	9 408	10 130	328	465	3,5	4,6
Lysekil	2 455	2 523	290	313	11,8	12,4
Uddevalla	11 047	11 992	1 070	1 256	9,7	10,5
Strömstad	2 484	2 566	356	328	14,3	12,8
Vänersborg	7 950	8 384	866	1 004	10,9	12,0
Trollhättan	12 042	12 602	1 855	1 709	15,4	13,6
Alingsås	8 501	8 982	464	428	5,5	4,8
Borås	22 526	23 732	1 946	1 637	8,6	6,9
Ulricehamn	4 786	5 053	333	303	7,0	6,0
Åmål	2 388	2 473	346	462	14,5	18,7
Mariestad	4 437	4 690	275	295	6,2	6,3
Lidköping	7 618	8 041	382	452	5,0	5,6
Skara	3 680	3 783	413	361	11,2	9,5
Skövde	10 423	11 260	469	469	4,5	4,2
Hjo	1 735	1 808	113	104	6,5	5,8
Tidaholm	2 444	2 525	210	235	8,6	9,3
Falköping	6 868	7 296	904	903	13,2	12,4
Värmlands län	50 984	53 803	5 286	5 863	10,4	10,9
Kil	2 445	2 569	213	189	8,7	7,4
Eda	1 525	1 607	249	275	16,3	17,1
Torsby	1 902	1 886	240	230	12,6	12,2
Storfors	676	705	93	99	13,8	14,0
Hammarö	3 862	4 178	103	132	2,7	3,2
Munkfors	573	640	93	69	16,2	10,8
Forshaga	2 402	2 569	130	175	5,4	6,8
Grums	1 605	1 701	204	205	12,7	12,1
Årjäng	1 821	1 848	358	361	19,7	19,5
Sunne	2 334	2 434	191	205	8,2	8,4
Karlstad	16 483	17 574	1 416	1 512	8,6	8,6
Kristinehamn	4 289	4 462	458	601	10,7	13,5
Filipstad	1 836	2 006	392	546	21,4	27,2
Hagfors	1 739	1 805	175	226	10,1	12,5
Arvika	4 765	4 908	555	474	11,6	9,7
Säffle	2 727	2 911	416	564	15,3	19,4
Örebro län	58 541	62 600	6 351	6 947	10,8	11,1
Lekeberg	1 744	2 005	60	83	3,4	4,1
Laxå	892	1 020	78	118	8,7	11,6
Hallsberg	3 063	3 402	180	239	5,9	7,0
Degerfors	1 632	1 739	188	254	11,5	14,6
Hällefors	1 114	1 295	180	372	16,2	28,7
Ljusnarsberg	702	758	104	133	14,8	17,5
Örebro	30 315	32 552	3 398	3 565	11,2	11,0
Kumla	4 908	5 055	347	326	7,1	6,4
Askersund	1 962	2 083	123	131	6,3	6,3
Karlskoga	5 727	5 842	840	804	14,7	13,8
Nora	1 979	2 170	175	251	8,8	11,6
Lindesberg	4 503	4 679	677	671	15,0	14,3

Västmanlands län	52 783	56 754	5 862	6 434	11,1	11,3
Skinnskatteberg 780	758	125	95	16,0	12,5	
Surahammar	1 991	2 080	170	141	8,5	6,8
Kungsör	1 658	1 847	187	223	11,3	12,1
Hallstahammar 3 140	3 403	344	331	11,0	9,7	
Norberg	1 002	1 073	93	174	9,3	16,2
Västerås	29 667	32 136	3 237	3 622	10,9	11,3
Sala	4 314	4 587	326	332	7,6	7,2
Fagersta	2 662	2 812	359	429	13,5	15,3
Köping	4 992	5 378	738	757	14,8	14,1
Arboga	2 577	2 680	283	330	11,0	12,3
Dalarnas län	54 281	57 502	5 932	6 833	10,9	11,9
Vansbro	1 244	1 224	84	102	6,8	8,3
Malung	1 710	1 750	177	168	10,4	9,6
Gagnef	2 188	2 244	88	102	4,0	4,5
Leksand	2 772	2 907	130	227	4,7	7,8
Rättvik	1 703	1 759	113	119	6,6	6,8
Orsa	1 161	1 166	144	142	12,4	12,2
Älvdalen	1 256	1 275	67	76	5,3	6,0
Smedjebacken	1 952	2 036	150	164	7,7	8,1
Mora	3 696	3 813	232	237	6,3	6,2
Falun	11 692	12 450	1 036	879	8,9	7,1
Borlänge	10 959	11 694	2 053	2 281	18,7	19,5
Säter	2 131	2 200	82	113	3,8	5,1
Hedemora	2 720	2 931	278	402	10,2	13,7
Avesta	4 084	4 539	528	712	12,9	15,7
Ludvika	5 013	5 514	768	1 109	15,3	20,1
Gävleborgs län	53 652	56 635	6 356	6 689	11,8	11,8
Ockelbo	939	1 059	105	166	11,2	15,7
Hofors	1 687	1 748	216	192	12,8	11,0
Ovanåker	2 095	2 200	208	203	9,9	9,2
Nordanstig	1 761	1 901	162	167	9,2	8,8
Ljusdal	3 525	3 588	367	364	10,4	10,1
Gävle	19 775	20 918	2 372	2 514	12,0	12,0
Sandviken	7 363	7 790	990	1 045	13,4	13,4
Söderhamn	4 453	4 806	660	792	14,8	16,5
Bollnäs	4 956	5 326	647	650	13,1	12,2
Hudiksvall	7 098	7 299	629	596	8,9	8,2
Västernorrlands län	46 979	48 594	4 120	4 409	8,8	9,1
Ånge	1 572	1 594	163	134	10,4	8,4
Timrå	3 629	3 613	328	331	9,0	9,2
Härnösand	4 708	4 973	456	566	9,7	11,4
Sundsvall	19 584	20 267	1 654	1 585	8,4	7,8
Kramfors	3 003	3 166	329	465	11,0	14,7
Sollefteå	3 486	3 531	467	446	13,4	12,6
Örnsköldsvik	10 997	11 450	723	882	6,6	7,7

Jämtlands län	24490	26071	1973	2028	8,1	7,8
Ragunda	934	970	106	107	11,3	11,0
Bräcke	1 089	1 106	129	170	11,8	15,4
Krokom	3 518	3 662	154	190	4,4	5,2
Strömsund	1 936	2 065	258	307	13,3	14,9
Åre	2 152	2 455	139	210	6,5	8,6
Berg	1 253	1 347	174	126	13,9	9,4
Härjedalen	1 569	1 624	108	107	6,9	6,6
Östersund	12 039	12 842	905	811	7,5	6,3
Västerbottens län	51 084	53 431	3 315	3 263	6,5	6,1
Nordmaling	1 346	1 356	136	125	10,1	9,2
Bjurholm	464	440	60	43	12,9	9,8
Vindeln	1 006	1 063	72	74	7,2	7,0
Robertsfors	1 324	1 333	84	41	6,3	3,1
Norsjö	797	758	47	40	5,9	5,3
Malå	569	587	38	58	6,7	9,9
Storuman	963	1 003	78	29	8,1	2,9
Sorsele	436	408	51	44	11,7	10,8
Dorotea	473	436	77	58	16,3	13,3
Vännäs	1 943	2 013	129	125	6,6	6,2
Vilhelmina	1 297	1 255	146	114	11,3	9,1
Åsele	459	473	40	33	8,7	7,0
Umeå	23 804	25 546	1 178	1 396	4,9	5,5
Lycksele	2 374	2 479	245	239	10,3	9,6
Skellefteå	13 829	14 281	923	844	6,7	5,9
Norrbottens län	44 879	45 644	2 489	2 484	5,5	5,4
Arvidsjaur	1 128	1 105	90	85	8,0	7,7
Arjeplog	449	467	26	24	5,8	5,1
Jokkmokk	778	764	93	81	12,0	10,6
Övertkalix	472	475	50	55	10,6	11,6
Kalix	2 753	2 674	236	149	8,6	5,6
Övertorneå	651	638	59	69	9,1	10,8
Pajala	1 000	1 040	67	68	6,7	6,5
Gällivare	3 028	3 048	88	73	2,9	2,4
Älvsbyn	1 532	1 518	98	92	6,4	6,1
Luleå	13 955	14 427	697	739	5,0	5,1
Piteå	7 983	8 160	268	312	3,4	3,8
Boden	4 987	5 101	303	285	6,1	5,6
Haparanda	1 754	1 789	209	243	11,9	13,6
Kiruna	4 409	4 438	199	209	4,5	4,7

STADSDELSBILAGA 1

Barn 0–17 år i ekonomiskt utsatta hushåll per stadsdel i landets tre storstäder.

Stadsdel	2016			2019		
	Totalt antal barn	Barn i ekonomisk utsatthet Antal	%	Totalt antal barn	Barn i ekonomisk utsatthet Antal	%
Stockholm	177 868	13 938	7,8	187 141	14 311	7,6
Rinkeby-Kista	10 760	2 669	24,8	11 227	2 613	23,3
Spånga-Tensta	9 592	1 522	15,9	9 569	1 395	14,6
Hässelby-Vällingby	16 744	1 742	10,4	17 372	1 832	10,5
Bromma	17 080	635	3,7	17 613	629	3,6
Kungsholmen	10 048	279	2,8	10 358	316	3,1
Norrmalm	10 680	328	3,1	11 382	525	4,6
Östermalm	10 747	442	4,1	11 625	495	4,3
Södermalm	20 135	668	3,3	20 896	863	4,1
Enskede-Årsta-Vantör	19 269	1 733	9,0	20 583	1 738	8,4
Skarpnäck	9 510	771	8,1	9 661	621	6,4
Farsta	11 477	891	7,8	12 634	979	7,7
Älvsjö	7 065	248	3,5	7 793	221	2,8
Hägersten-Liljeholmen	17 032	663	3,9	18 359	726	4,0
Skärholmen	7 729	1 347	17,4	8 069	1 358	16,8
Göteborg	104 346	14 454	13,9	110 164	12 949	11,8
Angered	13 139	4 176	31,8	13 781	3 423	24,8
Östra Göteborg	10 312	3 202	31,1	11 112	2 677	24,1
Örgryte-Härlanda	9 095	566	6,2	9 681	540	5,6
Centrum	6 392	431	6,7	6 796	501	7,4
Majorna-Linné	9 461	610	6,4	9 656	618	6,4
Askim-Frölunda-Högsbo	11 672	942	8,1	12 936	1 057	8,2
Västra Göteborg	12 419	956	7,7	12 784	795	6,2
Västra Hisingen	13 512	1 937	14,3	14 043	1 720	12,2
Lundby	7 651	602	7,9	8 374	634	7,6
Norra Hisingen	10 693	1 032	9,7	11 001	984	8,9
Malmö	63 934	16 139	25,2	69 747	16 773	24,0
Centrum	7 869	1 468	18,7	8 444	1 517	18,0
Södra Innerstaden	5 312	1 913	36,0	5 507	1 899	34,5
Västra Innerstaden	5 139	573	11,2	5 557	677	12,2
Limhamn-Bunkeflo	11 769	1 020	8,7	13 587	1 327	9,8
Hyllie	6 932	2 418	34,9	7 958	2 701	33,9
Fosie	9 399	3 740	39,8	10 152	3 706	36,5
Oxie	3 167	502	15,9	3 391	552	16,3
Rosengård	6 109	3 166	51,8	6 308	3 073	48,7
Husie	5 121	502	9,8	5 631	542	9,6
Kirseberg	3 117	837	26,9	3 212	779	24,3
Stadsdelar i Malmö						
Norr	10 986	2 305	21,0	11 656	2 296	19,7
Öster	11 230	3 668	32,7	11 939	3 615	30,3
Söder	12 566	4 242	33,8	13 543	4 268	31,5
Väster	18 701	3 438	18,4	21 145	4 028	19,1
Innerstaden	10 451	2 486	23,8	11 064	2 576	23,3

STADSDELSBILAGA 2

Barn 0-17 år i ekonomiskt utsatta hushåll per stadsdel i landets tre storstäder efter föräldrars bakgrund år 2019. Procent av samtliga barn.

Stadsdel	Totalt antal barn	Andel barn med utländsk bakgrund	Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll		Differens
			svensk bakgrund	utländsk bakgrund	
Stockholm	187 141	46,0 %	2,4 %	13,8 %	11,4 %
Bromma	17 613	30,9	1,7	7,9	6,2
Enskede-Årsta-Vantör	20 583	50,1	2,7	14,2	11,5
Farsta	12 634	46,0	3,2	13,1	9,89
Hägersten-Liljeholmen	18 359	34,6	2,0	7,6	5,6
Hässelby-Vällingby	17 372	59,1	2,6	16,0	13,4
Kungsholmen	10 358	35,8	1,8	5,3	3,5
Norrmalm	11 382	33,9	2,2	9,4	7,2
Rinkeby-Kista	11 227	93,8	20,4	23,5	3,1
Skarpnäck	9 661	37,9	2,7	12,5	9,8
Skärholmen	8 069	85,3	6,9	18,5	11,6
Spånga-Tensta	9 569	67,1	2,2	20,6	18,4
Södermalm	20 896	31,8	2,3	8,1	5,8
Älvsjö	7 793	33,1	1,0	6,6	5,6
Östermalm	11 625	30,4	2,8	7,7	4,9
Göteborg	110 164	51,4 %	2,5 %	20,5 %	18,0 %
Angered	13 781	86,5	7,1	27,6	20,5
Askim-Frölunda-Högs	12 936	40,5	2,2	16,9	14,7
Centrum	6 796	43,7	2,7	13,4	10,7
Lundby	8 374	50,9	2,6	12,3	9,7
Majorna-Linné	9 656	32,4	2,9	13,7	10,8
Norra Hisingen	11 001	54,0	2,0	14,8	12,8
Västra Göteborg	12 784	34,9	1,2	15,5	14,3
Västra Hisingen	14 043	49,0	1,6	23,3	21,7
Örgryte-Härlanda	9 681	33,7	2,3	12,0	9,7
Östra Göteborg	11 112	76,7	5,8	29,6	23,8
Malmö	69 747	64,8 %	4,9 %	34,5 %	29,6 %
Centrum	8 444	58,2	4,9	27,4	22,5
Fosie	10 152	90,6	16,3	38,6	22,3
Husie	5 631	54,9	2,5	15,5	13,0
Hyllie	7 958	80,2	6,2	40,8	34,6
Kirseberg	3 212	63,0	4,9	35,7	30,8
Limhamn-Bunkeflo	13 587	38,5	2,6	21,3	18,7
Oxie	3 391	59,3	5,1	24,0	18,9
Rosengård	6 308	96,0	26,8	49,6	22,8
Södra Innerstaden	5 507	71,1	11,0	44,0	33,0
Västra Innerstaden	5 557	42,9	3,9	23,2	19,3

METODBILAGA

Befolkningsdata i denna rapport hämtas från Inkomst- och taxeringsregistret (IoT) som bygger på data från Skatteverket och andra myndigheters information om inkomster. Uppgifter om folkbokförda personer och vilka hushåll dessa tillhör hämtas från SCB:s befolkningsregister (RTB). Statistiken har därmed allmänt sett god kvalitet och god täckning avseende olika inkomstslag. Den bygger på att personer ska ha varit folkbokförda i Sverige hela året vilket innebär att personer som erhåller arbets- och uppehållstillstånd i landet ingår i den offentliga befolkningsstatistiken först året efter att dessa tillstånd beviljats. För denna rapport är detta särskilt relevant då den kraftigt ökade flyktingmottagningen under 2015 påverkar utfallet som sträcker sig fram till 2019.

SEDAN 2011 ÄR FOLKBOKFÖRINGEN, för personer folkbokförda i en fastighet med mer än en lägenhet, kompletterad med personens lägenhetsnummer. Då Skatteverket har samlat in dessa uppgifter har i vissa fall felaktigheter uppstått. Om det angivna lägenhetsnumret inte finns på adressen kan inte en person kopplas ihop med lägenheten och alltså inte bilda ett hushåll. I dessa fall har familjeuppgift i RTB använts som en approximation för hushåll. Om ett annat lägenhetsnummer än det egna har angetts kommer man i statistiken att tillhöra ett annat hushåll än det faktiska.

POPULATIONEN I DENNA STUDIE avser barn 0-17 år som ingår i hushåll enligt den totalräknade inkomstfördelningsstatistiken (TRIF). Hushållspopulationen avgränsas enligt följande:

- hushåll där minst en person i hushållet är 18 år eller äldre,
- hushåll vilka har en disponibel inkomst mer än noll kronor,
- helårshushåll, dvs samtliga vuxna i hushållet ska finnas i registret per 1/1 respektive 31/12 undersökningsåret,
- hushåll med personer som är skrivna på församling alternativt kommun, eller saknar känd hemvist, ingår inte.

Inte bara hushåll utan även personer kan orsaka "undertäckning" respektive "övertäckning". Undertäckning: personer som borde vara folkbokförda men inte är det. Övertäckning: personer som är folkbokförda trots att de inte borde vara det. Täckningsbristerna uppstår främst till följd av brister i rapportering avseende födlsar, dödsfall, invandring och utvandring. På regional nivå orsakas täckningsproblemen av bristande rapportering då personer flyttar mellan olika regioner i Sverige. Personer som inte längre är varaktigt boende i Sverige utgör övertäckning på riksnivå som bedöms vara ungefär 0,2 procent för personer födda i Sverige per den 31 december 2015. För personer födda i Norden antas den vara cirka 1,5 procent och för personer från övriga världen beräknas den till närmare 3,0 procent av populationen (SCB 2018).

Brister i rapporteringen av födlsar och invandring resulterar i undertäckning. Födlsar ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. För nyfödda

(0-åringar) uppskattas undertäckningen i observationsregistren vara cirka 0,2 procent.

Undertäckning uppstår också då en person som invandrat till Sverige avstår från att folkbokföra sig, i strid mot regelverket. Uppskattningar tyder på att detta orsakar en undertäckning på ca 10 000 personer eller 0,1 procent av befolkningen den 31 december 2015.

Konsekvenser för statistiken av under- och övertäckning är dels att personer som finns i landet, och som kan ha inkomster, inte inkluderas i statistiken eftersom de inte är folkbokförda (undertäckning), dels att personer som inte längre bor i Sverige, och som därmed inte har några inkomster i landet, i vissa fall ändå inkluderas i statistiken (övertäckning).

Definitioner

HUSHÅLLSTYP

Anger hushållets sammansättning och avser förhållandet den 31 december inkomståret.

SAMMANBOENDE avser personer som är gifta/registrerade partner alternativt sambo. Med sambo avses personer som inte är gifta/registrerade partner men som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden. Av personer folkbokförda i samma fastighet och lägenhet med gemensamma barn bildas sambopar. För att bilda sambopar av personer utan gemensamma barn används en modell utifrån nedanstående kriterier:

- Personerna är folkbokförda på samma fastighet och lägenhet.
- Personerna är minst 18 år.
- Personerna är av olika kön.
- Åldersskillnaden mellan personerna är mindre än 15 år.
- Personerna är inte nära släkt.
- Endast ett möjligt sambopar kan bildas inom hushållet.

ENSAMSTÅENDE MED BARN 0-17 ÅR avser ensamstående med minst ett barn 0-17 år med en förälder-barn-relation till referenspersonen i hushållet samt i förekommande fall även personer

20 år eller äldre med en förälder-barn-relation till referenspersonen i hushållet. En förälder-barn-relation skapas om en person är biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller "annan person" till någon i hushållet.

ÖVRIGA HUSHÅLL

I den nya förfinade hushållsstatistiken som baseras på lägenhetsregistret lever nästan vart tionde barn 0–17 år i en annan slags hushållskonstellation, dessa hushåll benämns "övriga hushåll". Denna hushållstyp bland barnfamiljerna tycks öka under 2010-talet, från 8,7 procent 2011 till 10,1 procent 2019.

I denna kategori återfinns bl.a. syskonhushåll, kompisboenden, flergenerationshushåll, inneboende, föräldrar av samma kön och sammanboende där ålderskillnaden är minst 15 år. SCB har uppskattat att cirka 10 procent av de övriga hushållen är syskon- eller generationshushåll. Utrikesfödda och unga vuxna är överrepresenterade bland de övriga hushållen. Orsaker till att andelen övriga hushåll ökar kan vara att unga vuxna i större utsträckning delar bostad (detta borde dock inte ha någon större effekt på hushåll med barn) samt att nyanlända delar bostad under en övergångsperiod, tills de hittar egna boenden.

I den tidigare hushållsstatistiken har barn i "övriga hushåll" blivit noterade bland både sammanboende eller ensamstående föräldrar. En jämförelse mellan tidigare och ny hushållsdefinition för 2011 visar att ungefär hälften av barnen som nu blivit klassificerade i "övriga hushåll" återfanns bland sammanboende respektive ensamstående föräldrar i den tidigare redovisningen (SCB 2016). Det innebär framför allt att antalet barn bland ensamstående föräldrar tidigare överskattades betydligt, ca en fjärdedel levde i själva verket i en annan slags hushållskonstellation med flera vuxna.

VÄXELVIST BOENDE

Nästan vart fjärde barn, nära en halv miljon av två miljoner, har föräldrar som separerat eller som aldrig levt tillsammans. På senare år har s.k. växelvist boende bland barn med särlevande

föräldrar blivit allt vanligare, från någon enstaka procent på 1980-talet till uppskattningsvis ca 35 procent på 2010-talet (SCB 2014). Barnen bor i varierande grad hos båda sina biologiska föräldrar. Barn i 7–9-årsåldern bor i större utsträckning lika mycket hos sin mamma och sin pappa. Detta kan ses som ett uttryck för en ökat gemensamt ansvarstagande och jämställdhet mellan separerade föräldrar.

I VILKEN GRAD detta ökade mönster av växelvist boende påverkar statistiken om ekonomisk utsatthet bland barn och deras familjer är inte känt, men det bör leda till en viss grad av överskattning av den ekonomiska utsattheten bland barn till ensamstående föräldrar. Om separerade föräldrar tar ett fortsatt gemensamt ekonomiskt ansvar efter separationen bör det rimligtvis mildra den ekonomiska utsattheten. SCB:s studie visar att växelvist boende är mest utbrett bland föräldrar med högre inkomster. Bland separerade föräldrar där båda har låga inkomster uppgick det växelvisa boendet till enbart 13 procent (a.a. s. 27). Detta indikerar att växelvist boende inte påverkar studiens resultat i någon större utsträckning men tenderar att något överskatta den ekonomiska utsattheten för de barn som enligt den officiella hushållsstatistiken bor med ensamstående förälder (oftast modern) medan de i själva verket bor växelvist hos båda sina biologiska föräldrar. Om effekten av detta boendemönster skulle slå igenom fullt ut i denna studie skulle andelen i barnfattigdom bland barn till ensamstående föräldrar uppskattningsvis minska med drygt 2 procentenheter, från ca 20 till ca 18 procent. Vi vet dock inte om gränsvärden för låg inkomststandard och förekomsten av försörjningsstöd i realiteten skulle påverkas i så hög utsträckning.

Låg ekonomisk standard

MEG LÅG EKONOMISK STANDARD avses personer som lever i ett hushåll som har en disponibel inkomst per konsumtionsenhet som är lägre än 60 procent av medianvärdet för samtliga personer.

Låg inkomststandard

STANDARDEN BYGGER PÅ socialbidragsnormen från 1980-talet. Den disponibla inkomsten divideras med en norm för levnadsomkostnader vars storlek beror på hushållets sammansättning. Normen består av baskonsumtion (exempelvis mat och kläder) och regionala kostnader för boende. Vid inkomststandard 1,0 har hushållet precis den inkomst som krävs för att nå en "lägsta rimliga standard". Med låg inkomststandard (värden under 1,0) menas att hushållet har en lägre inkomst än vad som krävs för att nå "lägsta rimliga standard". I hushåll med hög inkomststandard (2,0 eller högre) är inkomsterna tillräckliga för att försörja två familjer.

Inkomststandard = $\frac{\text{hushållets disponibla inkomst}}{\text{(boendeutgift + baskonsumtion)}}$

BOENDEUTGIFT

Varje hushåll tilldelas en normerad boendeutgift. Boendeutgiftens storlek beror på antalet personer i hushållet samt var i Sverige man bor. De faktiska siffrorna hämtas från statistik över årshyror per lägenhetsstorlek och region.

BASKONSUMTION

Baskonsumtionen bygger på en socialbidragsnorm från 1980-talet och tilldelar varje hushåll ett belopp som ska täcka t.ex. mat och kläder. Beloppet tar hänsyn till hushållets storlek och räknas upp med prisbasbeloppet för att ta hänsyn till prisförändringar. Rent praktiskt går det till så att man utgår från hushållets konsumtionsvikt enligt den gamla konsumtionsenhetsskalan, den så kallade 1,16-skalan, och multiplicerar den med prisbasbeloppet för det aktuella året. I baskonsumtion ingår inte utgifter för barnomsorg, fackavgift och arbetsresor.

Bortfall vid insamling av uppgifter om försörjningsstöd

UPPGIFTERNA OM hushållens försörjningsstöd ska enligt lag lämnas årligen av kommunerna till Socialstyrelsen. Några enstaka

kommuner har inte lyckats redovisa dessa uppgifter fullt ut. För 2019 föreligger ett mindre partiellt bortfall från följande kommuner: Bjuv, Boden, Degerfors, Färgelanda, Linköping, Ljungby, Markaryd, Norsjö, Storuman och Torsby (Socialstyrelsen 2020: Kvalitetsdeklaration Ekonomiskt bistånd 2019). Detta kan leda till att den ekonomiska utsattheten hos barnfamiljer underskattas i dessa kommuner något. Däremot påverkar bortfallet inte redovisningen på riksnivå nämnvärt, då deras uppgifter skattas i relation till värden från föregående år.

Underskattade inkomster

DE STÖRSTA OSÄKERHETSKÄLLORNA bedöms vara att svarta inkomster saknas, och att arbetsinkomster för personer boende i Sverige och som arbetspendlar till grannländer, till stor del saknas. Att gränspendlarnas inkomster saknas påverkar särskilt statistiken för vissa gränskommuner och för personer födda i Norden med kort vistelsetid i Sverige

SCB har i en studie undersökt gränspendlings effekter på inkomststatistiken. Uppgifter om svenskar löneinkomster i Danmark och Norge har använts, och jämförelser har gjorts mellan den officiella inkomststatistiken och statistik som har justerats med gränspendlarnas inkomster i Danmark och Norge. Slutsatsen är att inkomstnivån för hela riket påverkas förhållandevis lite av att gränspendlarnas inkomster saknas.

Däremot blir förändringarna betydligt större för vissa redovisningsgrupper, framförallt för enskilda kommuner nära gränserna till Danmark och Norge.

Gruppen personer som är födda i övriga nordiska länder och som varit mindre än 10 år i Sverige får kraftigt ökade inkomstnivåer när statistiken justeras med gränspendlarinkomster. Dessa personer har i många fall flyttat till Sverige men fortsätter att arbeta i sitt hemland, vilket innebär att arbetsinkomsten inte inkluderas i den officiella inkomststatistiken. ●

**Rädda Barnen är världens största
självständiga barnrättsorganisation,
fokuserad på hållbara insatser
– akuta och långsiktiga.**

Rädda Barnen
10788 Stockholm
Tel: 08-698 90 00
kundservice@rb.se
www.raddabarnen.se